

**T.C.
SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ÜNİVERSİTELER ARASI SPOR MÜSABAKALARINDA
YARIŞAN SPORCULARIN HEDEF YÖNELİMLERİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Kübra KARACA

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ANA BİLİM DALI**

SIVAS-2018

**T.C.
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ÜNİVERSİTELER ARASI SPOR MÜSABAKALARINDA
YARIŞAN SPORCULARIN HEDEF YÖNELİMLERİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Kübra KARACA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ANA BİLİM DALI**

**TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğt. Üyesi Mehmet GÜL**

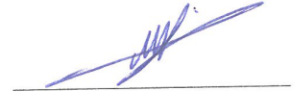
SİVAS-2018

“Üniversiteler Arası Spor Müsabakalarında Yarışan Sporcuların Hedef Yönelimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmış ve jürimiz tarafından Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü **Beden Eğitimi ve Spor** Ana Bilim Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

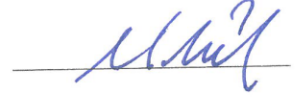
Başkan: : Dr. Öğr. Üys. Ömer ZAMBAK

Üye : Dr. Öğr. Üys. Mücahit FİŞNE

Üye (Danışman) : Dr. Öğr. Üys. Mehmet GÜL

ONAY

Bu tez çalışması, 14.11.2018 tarihinde Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ve yukarıda imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Zübeyda AKIN POLAT
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜ

Bu tez, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Senatosu'nun 18.02.2015 tarihli ve 4/4 sayılı kararı ile kabul edilen Sağlık Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna göre hazırlanmıştır.

TEŞEKKÜR VE İTHAF SAYFASI

Lisans ve lisansüstü eğitimim boyunca fikirlerini ve tecrübelerini benimle paylaşan, zamanını ve desteğini benden esirgemeyen hocam ve danışmanım Dr. Öğt. Üys. Mehmet GÜL'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Anket toplama aşamasında bana yardım eden başta Dr. Öğr. Üyesi Mücahit FİŞNE hocam olmak üzere her branŐtan tüm sporcu, antrenör ve hocalarıma ayırdıkları zaman ve gösterdikleri ilgiden dolayı teşekkür ederim.

Ayrıca eğitim hayatım boyunca maddi manevi bütün destekleri ile hep yanımda olan, tüm fedakârlığı yapan eşime ve anne babama sonsuz teşekkür ederim.

ÖZET

ÜNİVERSİTELER ARASI SPOR MÜSABAKALARINDA YARIŞAN SPORCULARIN HEDEF YÖNELİMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Kübra KARACA

Yüksek lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Danışman: Dr. Ögt. Üys. Mehmet GÜL

2018, 74 sayfa

Bu araştırma, üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan sporcu öğrencilerin hedef yönelimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Araştırma, tarama modelinde betimsel nitelikte tasarlanmıştır. Araştırmaya Sivas Cumhuriyet Üniversitesi 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında öğrenim gören ve Üniversite Sporları Federasyonu faaliyet takviminde yer alan müsabakalara katılan sporcu öğrenciler katılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçekler, toplam 226 sporcu ile yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Araştırmada amacına uygun şekilde doldurulmayan 12 ölçek değerlendirilmeye alınmamıştır. Araştırmada katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan 7 maddelik “Kişisel Bilgi Formu” ve bireylerin hedef yönelimlerini belirlemek için Chi ve Duda tarafından 1993’de geliştirilen ve Toros tarafından 2000 yılında Türkçeye uyarlanan 13 maddeden oluşan Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği (SGEYÖ) (7’si görev, 6’sı ego yönelimi olmak üzere) kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara bakıldığında; çeşitli spor branşlarında takım (*Futsal, Voleybol, Hentbol, Futbol, Rugby*) ve bireysel sporlarla (*Tırmanış, Güreş, Yüzme, Kayak, Kick boks, Oryantiring, Satranç, Atletizm, Judo, Karate, Badminton, Tenis, Wushu*) ilgili olan 132’si erkek (%61,7), ($X_{yaş}=22,43±4,43$) ve 82’si kadın (%38,3), ($X_{yaş}=22,01±4,43$) bireyin araştırmaya katıldığı belirlenmiştir.

Diğer taraftan cinsiyet değişkenine göre hedef yönelimi ölçeğinin alt boyutları incelendiğinde kadın katılımcıların erkeklere göre ortalama puanları yüksek olduğu görülmektedir. Takım ve bireysel olarak spor yapan katılımcıların ölçekten

aldıkları puan değerlerine bakıldığında hedef yönelimi ölçeğinin alt boyutlarında, takım sporu yapan katılımcıların görev yönelimi hedefleri yüksek olduğu, bireysel spor yapan katılımcıların ise ego yöneliminin yüksek olduğu sonucu tespit edilmiştir. Öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre hedef yönelimleri incelendiğinde; hedef yönelimi ölçeğinin alt boyutlarında, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerine göre görev yönelimi hedef puanlarının daha yüksek olduğu görülmekte buna karşın ego yönelimli hedeflerde ise spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerine göre daha yüksek puan aldığı görülmektedir. Yaş değişkenine göre hedef yönelimleri incelendiğinde pozitif yönlü bir ilişki görülmektedir. Yaşları daha büyük olan katılımcıların hedef yöneliminin de yükseldiği görülmektedir. Daha uzun süreli, spor deneyimine sahip katılımcıların görev yönelimli hedeflerinin yüksek fakat ego yönelimli hedeflerin ise düşük seviyede olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Üniversite Sporları, Sporcu, Başarı Motivasyonu, Görev Yönelimi, Ego Yönelimi, Hedef Yönelimi

ABSTRACT
THE INVESTIGATION OF TARGET ORIENTATIONS BY VARIOUS
VARIABLES OF ATHLETES COMPETED AT THE INTER-UNIVERSITY
SPORTS COMPETITIONS

Kübra KARACA
Master Thesis
Physical Education and Sport Department
Supervisor: Assis. Prof. Mehmet GÜL

2018, 74 pages

The aim of this study was to investigate the target orientations of students participating in inter-university sports competitions in terms of various variables. The research was designed descriptively in the screening model. The study was attended by athletes who participated in the activities of the University Sports Federation in the 2017-2018 academic year.

The scales used in the study were applied face-to-face with 226 athletes. In the study, 12 scales which were not properly filled were not evaluated. In order to determine the demographic characteristics of the participants in the study, a 7-item uyar Personal Information Form da prepared by the researcher and the 13-item Sport Task and Ego Orientation Scale developed by Chi and Duda in 1993 and adapted to Turkish by Toros in 2000 to determine the target orientations of the individuals (7 tasks, 6 ego orientations). According to the findings obtained from the research; 132 in various sports branches (Futsal, Volleyball, Handball, Futsal, Rugby) and related with individual sports (Climbing, Wrestling, Swimming, Skiing, Kick box, Orienteering, Chess, Athletics, Judo, Karate, Badminton, Tennis, Wushu) male (61.7%), ($X = 22.43 \pm 4.43$) and 62 female (38.3%), ($X_{yaş} = 22.01 \pm 4.43$) were determined to participate in the study.

On the other hand, when the subscales of the target orientation scale are analyzed according to the gender variable, it is seen that the average scores of the female participants are higher than the male participants. When the points taken by the participants in the team and individual sports were taken into consideration, it was determined that the target orientation scale was high in the target orientation

scale, the task orientation goals were high in the participants of the team sport, and the ego orientation was high in the participants. When the target orientations are examined according to the department variable they are studying; In the sub-dimensions of target orientation scale, it is seen that task orientation target scores are higher than physical education and sports education department and sports management department students, but in ego oriented targets; it is seen that it gets higher scores. When the target orientations are examined according to the age variable, a positive relationship is observed. It is seen that the target orientation of the participants, who are older, also increased. It is seen that the participants with a longer duration of sport experience have higher task-oriented goals, but ego-oriented goals are low.

Key Words: University, University Sports, Athlete, Success Motivation, Task Orientation, Ego Orientation, Target Orientation

KATKI BELİRTME/TEŞEKKÜR

Katılarından dolayı Dr. Ögt. Üys. Mehmet Gül'e ve Dr. Ögt. Üys. Mücahit Fişne'ye,
Aileme sevgi ve saygılarımla...

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
TEŞEKKÜR VE İTHAF SAYFASI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
KATKI BELİRTME/TEŞEKKÜR	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar/ÇİZELGELER	xi
KISALTMALAR/SİMGELER.....	xii
1. GİRİŞ	13
1.1.Problemin Tanımı ve Önemi	15
1.1.1. Alt problemler	15
1.2.Araştırmanın Amacı	16
2. GENEL BİLGİLER	17
2.1. Başarı Motivasyonu.....	17
2.2. Hedef Yönelimi	17
2.3. Başarı Hedefi Yönelimi.....	18
2.4. Başarı Hedefi Teorisi.....	20
2.5. Tutum Kavramı	21
2.5.1. Duyuşsal Süreç	23
2.5.2. Bilişsel Süreç	23
2.5.3. Davranışsal Süreç	23
2.6.Tutumun Kriterleri.....	23
2.7. Tutumla İlgili Özelliklerin Tutuma Etkisi.....	25
2.8. Görev yönelimi	26

2.9. Ego Yönelimi.....	28
2.10. Sporda başarı yönelimi	29
2.11. Sosyal bilişsel teori.....	30
2.12. Hedef teorisi	31
2.13. Self determinasyon teorisi.....	32
2.14. Üniversiteler Arası Spor Federasyonu.....	33
3. GEREÇ ve YÖNTEM	37
3.1. Araştırmanın Modeli	37
3.2. Araştırma Grubu	37
3.3. Veri Toplama Araçları.....	37
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	38
3.3.2. TEOSQ- Hedef Yönelimi (Görev ve Ego Yönelim) Ölçeği	38
3.4. Verilerin Analizi	38
3.5. Araştırmanın Etik Yönü.....	39
4. BULGULAR.....	40
5. TARTIŞMA.....	53
6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....	63
6.1. Sonuçlar.....	63
6.2. Öneriler.....	64
7. KAYNAKLAR	66
EKLER	74
EK 1 Etik Kurul Raporu.....	74
EK 2 Anket Formu.....	75
ÖZGEÇMİŞ	76

TABLolar/ÇİZELGELER

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Araştırma Grubunun Yaşlarına Göre Dağılımı.....	41
Tablo 2. Araştırma Grubunun Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	41
Tablo 3. Araştırma Grubunun Bölümlerine Göre Dağılımı	42
Tablo 4. Araştırma Grubunun Sınıflarına Göre Dağılımı	42
Tablo 5. Araştırma Grubunun Branşlarına Göre Dağılımı.....	43
Tablo 6. Araştırma Grubunun Spor Yaşlarına Göre Dağılımı	43
Tablo 7. Araştırma Grubunun Takım Sporlarına Göre Dağılım Listesi	44
Tablo 8. Araştırma Grubunun Bireysel Sporlara Göre Dağılım Listesi.....	45
Tablo 9. TEOSQ- Hedef Yönelimi (Görev ve Ego Yönelim) Ölçeğinin Frekans Değerleri ve Aritmetik Ortalama Puanları	46
Tablo 10. Araştırmaya Katılan Sporcuların Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları	47
Tablo 11. Araştırmaya Katılan Sporcuların Branş Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları	48
Tablo 12. Araştırmaya Katılan Sporcuların Bölüm Değişkenine Göre One-Way Anova Testi Sonuçları.....	49
Tablo 13. Araştırmaya Katılan Sporcuların Sınıf Değişkenine Göre One-Way Anova Testi Sonuçları	50
Tablo 14. Araştırmaya Katılan Sporcuların Yaş Değişkenine Göre Pearson-Korelasyon Testi Sonuçları.....	51
Tablo 15. Araştırmaya Katılan Sporcuların Spor Deneyimi Değişkenine Göre Pearson-Korelasyon Testi Sonuçları.....	52

KISALTMALAR/SİMGELER

dr.	:	Doktor
EUSA	:	Avrupa Üniversite Sporları Birliği
f	:	Kişi Sayısı
FISU	:	Uluslar Arası Üniversite Sporları Federasyonu
n	:	Faktöriyel
öğt.	:	Öğretim
p	:	Olasılık Değeri
prof.	:	Profesör
SAO	:	Spor Başarı Oryantasyonu
Ss	:	Standart Sapma
t	:	T dağılımı
üys.	:	Üyesi

1. GİRİŞ

Spor alanında yapılan çalışmaların amacı daima daha hızlıya, daha yükseğe ve daha güçlüye ulaşmaktır. Spor psikolojisi bunun bireyi yalnızca fiziksel ya da biyolojik yönden ele alarak olmayacağını, psikolojik farklılıklarında sporda çok önemli bir yer tuttuğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bireyi davranış yönünden ele alan spor psikolojisinin en popüler araştırma konusu ise sporda motivasyonun rolünü anlamak olmuştur (Üngör, 2009).

Spor psikolojisi alanında ki ilk çalışmalar deneysel olmakla beraber daha çok psikomotor becerilerin öğrenimi ve kişilik değişkenleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Günümüzde geldiği noktaya bakıldığında ise büyük bir gelişme gösterdiği görülmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında bilişsel boyut üzerinde yoğunlaşıldığı anlaşılmaktadır. Spor Psikolojisi araştırma konuları içerisinde yer alan ‘*sporda hedef yönelimleri’nin*’ sporcular üzerindeki etkisi de araştırılmaya başlanmıştır (Toy,2015).

Bu bağlamda davranışı harekete geçiren, yönlendiren bir istek olarak tanımlanan Motivasyon tarihsel gelişim süreci içerisinde farklı bakış açılarıyla ele alınmıştır. Son zamanlarda sosyal bilişsel kuramlar çerçevesinde ele alınıp incelenmektedir. Başarı hedefi kuramı, sosyal bilişsel kuramlar içerisinde spor ortamlarında başarı motivasyonun açıklayan temel yaklaşımlardan biridir. Başarı hedef yaklaşımı birey davranışlarının belirlenmesinde başarı hedefleri üzerinde durulması gerektiğini belirtmektedir. Bireyin Motivasyon kavramına gerekli anlamlandırmayı yapabilmesi için başarı ve başarısızlık kavramlarının ne anlama geldiğini bilmesi gerekir (Weinberg ve Gould, 2003). Başarı hedefi kuramı üzerine yapılan araştırmalar, iki bağımsız başarı hedefi olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bunlar, görev yönelimli hedefler ve ego yönelimli hedeflerdir (Duda ve Nicholls,1992; Nicholls ve ark., 1989; Nicholls, Cobb, Yackel, Wood ve Wheatley, 1990). Bu iki hedef yönelimi bireylerin yetenek düzeylerini değerlendirmeleriyle ilişkilidir. Görev yönelimli birey beceri gelişimi, yeni beceri öğrenme, görevde ustalığı gösterme ve sıkı çalışma üzerine odaklanırken; ego yönelimli birey kendi üstün yeteneğini

göstermeye yoğunlaşır ve daha az çaba ile rakibi yenmek ister (Tiryaki, 2000; Duda, 1993).

Güdülenme kavramının tanımı üzerinde araştırma yapan araştırmacılar iki farklı başarı amacı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Birincisi *yeteneği geliştirme* amacıdır. Yeteneği geliştirme amacını Nicholls görev yönelimi olarak belirtmiştir ikincisi ise yeteneği kanıtlama veya yeteneksiz görünmekten kaçınma amacıdır. Nicholls bunu *ego yönelimi* olarak belirtmiştir (Nicholls vd., 1985). Başarı hedef yönelimleri bireylerin bireysel farklılıklarında belirgin olarak görülürken aynı zamanda bireylerin içinde buldukları duruma göre de şekil almaktadır (Jagacinski ve Strickland, 2000). Sporunun belirlediği hedeflerine olan bağlılığı başarı motivasyonunun en temel unsurlarından biridir (Duda, 1989). Sporunun hedeflerine ulaştığında hissettiği başarı duygusunun önemi, belirlenen hedefin sporcu tarafından başarılmasına göre verilir (Nicholls vd. 1989). Başarı veya başarısızlık duygusu sporcu bireyin hedef yönelimi algısıyla ilgilidir. Başarı kavramı kişi ve diğerleriyle kıyaslandığında hedef yönelimini belirler (Nicholls, 1984). Başarı hedefi yaklaşımı genel anlamda başarı hedeflerine odaklanılması üzerinde durmaktadır. Duda ve Nicholls'a göre ego yönelimi; başkaları ile kendini kıyaslama asıl hedef olarak kendini başkalarından üstün ve başarılı görme, kendini kanıtlama gibi '*sporda başkalarını referans alan*' hedeflerdir. Görev yönelimine bakıldığında ise bir önceki başarısından daha iyini yapma, yeni başarılarla ulaşma, ustalık kazanma gibi '*kişinin kendisini referans aldığı*' hedefleri belirlemektedir (Duda ve Nicholls 1992). Bu iki hedef yönelimi kişinin yetenek düzeyi ile doğrudan ilgilidir (Toros ve Yetim, 2000). Görev yönelimli ve ego yönelimli davranış boyutları her sporcuda bulunmakla beraber derecesini ise sporcu kendisi belirlemektedir (Jagacinski ve Nicholls 1984).

Bu çalışmada, Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde öğrenim gören ve üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan öğrenciler, birçok farklı branşta spor yapmaktadır. Takım ve bireysel olarak yapılan bu branşların antrenman koşulları ve antrenman disiplinlerinde çeşitlilik göstermektedir. Birçok spor branşının içinde barındıran üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin hedef yönelimlerinde farklılık göstereceği ön görülmektedir. Öğrencilerin hedefe ulaşırken;

görev odaklı mı yoksa ego odaklı mı yaklaştığını tespit etmek ve üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin hedef yönelimlerinin çeşitli değişkenlere açısından incelenerek alana ve spor literatürüne katkı sunması hedeflenmektedir.

1.1.Problemin Tanımı ve Önemi

Bireylerin hedef yönelimlerinin belirlenmesi, içinde buldukları örgütlere yönelik bağlılıklarını ortaya koymak ve örgüt içerisindeki rollerine olan aidiyet ruhunun tespit edilmesi noktasında önem arz etmektedir. Üniversitelerin gelişmişlikleri bilim sanat spor gibi alanlarda temsil edilme ve başarı elde etme seviyeleri ile değerlendirilir. Bu alanlardan biri olan spor da temsil noktasında yer alan sporcu öğrencilerin hedef yönelimlerinin belirlenmesi örgüt açısından önemlidir. Bu nedenle yapılan bu çalışmanın ana problemi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi bünyesinde öğrenim gören ve üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan sporcu öğrencilerin hedef yönelimlerinin çeşitli değişkenler açısından belirlenmesidir.

1.1.1. Alt problemler

Araştırma, aşağıda belirtilen soruları cevaplamaya yönelik, bilgi toplama (ölçek) yoluyla yapılmıştır.

- Üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan cinsiyetlerine göre hedef yönelimi eğilimleri nedir?
- Üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin takım ve bireysel spor yapma durumuna göre hedef yönelimi eğilimleri nedir?
- Üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin bölümlerine göre hedef yönelimi eğilimleri nedir?
- Üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre hedef yönelim eğilimleri nedir?
- Üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin yaşları arttıkça hedef yönelimi eğilimleri ne yönde bir değişim göstermektedir?
- Üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin spor yaşları arttıkça hedef yönelimi eğilimleri ne yönde bir değişim göstermektedir?

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada genel amaç; Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde üniversiteler arası spor müsabakalarında yarışan sporcuların hedef yönelimlerinin çeşitli değişkenlere göre araştırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda 2017/2018 eğitim-öğretim yılında Cumhuriyet Üniversitesi adına Üniversite Sporları Federasyonunun faaliyet programı kapsamında yer alan spor müsabakalarına katılan 226 öğrencinin yaşına, cinsiyetine, sınıfına, okuduğu bölüme (Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği), müsabık olduğu branşa , lisanslı olarak spor yapma süresine göre hedef yönelimi eğilimlerindeki değişimleri ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan sporcu öğrencilerin hedef yönelimi eğilimlerin belirlenmesi sonucunda spor psikolojisi yazınsal alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Diğer taraftan sporcu öğrencilerin spor branşlarına yönelik güdülenme seviyeleri belirlenerek ilgili alandaki antrenör, idareci gibi karar mekanizmasında yer alan spor adamlarının yönlendirmeleri açısından önemlidir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Başarı Motivasyonu

Başarı Motivasyonu, bir işi ustaca yapma, mükemmel olarak başarma, engellerin üstesinden gelme, diğerlerinden daha iyi olma şeklinde tanımlanmıştır. (Tiryaki, 2000).Başarı motivasyonu iki ana başlık altında toplanır. Bunlar, ‘hedef yönelimi’ ve ‘yarışma yönelimidir.

Başarı hedefi kuramına göre insanlar, sahip oldukları yeteneği ve başarıyı sergilemek isterler. Ancak bu noktada bireysel farklılıklar devreye girer ve yeteneği sergileme biçimi bireylere göre farklılık gösterir. Bu kurama göre, hedef yönelimi ikiye ayrılır. Birincisi ego yönelimi, ikincisi ise görev yönelimidir. Ego yönelimli bir kişi becerisini insanlara göstermekten mutluluk duyar. Bu tür yönelime sahip bir sporcunun öncelikli amacı, sahip olduğu yeteneğin diğer sporcularla kıyaslanmasıdır. Davranışlarını da bu doğrultuda yönlendirir. (Barić, 2006).

Görev yönelimli bir kişi ise diğerleriyle kıyaslanmak yerine tamamen kendi doyumunu için hareket eder. Böyle sporcular yeteneğini dışsal nedenlere bağlı olarak sergilemez yeni bilgiler, yeni deneyimler ve yeni beceriler elde ederek performansını geliştirmek için çabalar. (Barić, 2006).

2.2. Hedef Yönelimi

Sporun temelini oluşturduğu beden eğitimi dersi ve benzerlik arz eden başarının ön planda olduğu ortamlarda öne çıkan iki hedef vardır; ego yönelimi ve Görev yönelimi. Görev yönelimi odaklı bireyler Nicholls’a (1989) göre görev konusu ile uzmanlaşma, bu gelişmeyi elde edecek gayretler ortaya koyma, çaba harcama ve ilerleme kaydetme gibi konular odak noktası olmaktadır.

Bununla birlikte ego yönemli bireyler, toplumdaki statsünü yükseltme ve saygınlık elde etmek amacıyla, rakiplerine göre yüksek performans ortaya koymasını en az çaba harcıyarak elde etmeye odaklanırlar (Chien, 2002). Ego yönelimi ağır basan kişiler rakiplerine göre üstünlük elde ettiğinde başarı hissi elde eder.

Birey için “en iyi” olarak nitelendirilmek onun için bir zevktir ve sürekli en iyi olmak ister. Walling ve Duda'nın (1995) yaptığı çalışmaya göre, sporculardan ego yönelimi yüksek olanlar, rakibiyle mücadelesi sonucu başarıyı elde edemeyeceği hissine kapılırsa mücadelesinde isteksiz olurlar. Kazanmanın her şeyden önemli olduğu bu tarz sporcularda rakibine karşı üstünlük sağlama isteği o kadar baskındır ki kurallara uymamak pahasına her riski göze alabilir sonucun başarılı olması adına her türlü gayreti sarf ederler. Sporcu bir kez kaybederse, ya da rakibini kendinden daha başarılı olarak algılayarsa spora katılımını devam ettirmeyebilir. Jagacinski ve Nicholls (1984)'a göre, hedef yöneliminin iki bağımsız değişkeni her sporcuda mevcuttur ve her değişkenin kendini sergilediği ölçüde sporcunun hedef yönelimidir. Bu iki bağımsız etmende, görev yüksek-ego yüksek, görev yüksek-ego düşük, görev düşük-ego yüksek, görev düşük ego düşük olabilir.

Nicholls (1989), bireyin belli bir durum veya ortam içindeki hedef yöneliminin, onun belirli başarı hedeflerine olan doğal yönelimine (hedef yönelimleri) ve mevcut olan durumlara (motivasyonel iklime) bağlı olduğunu söylemektedir (Morgan, 2005).

2.3. Başarı Hedefi Yönelimi

Psikoloji biliminin temel konusu olan öğrenme; bireyin davranışlarının anlamlandırılmasında büyük rol oynamaktadır. Buradan hareketle öğrenmenin ne olduğu, nasıl olduğu bu süreçte nelerin etkili olduğu soruları psikolojide çok sayıda araştırmaya sebep olmuştur (Bacanlı, 2011).

Öğrenme üzerinden yapılan araştırmalarda, daha çok öğrenmeye yönelik uyaran tepki etkileşimi ve bilişsel süreçler önemsenmiştir. Bu süreçte öğrenmede rol alan duygu ve güdülenmenin işlevi kendini yeterince gösteremezken zihinsel fonksiyonlar ön planda tutulmuştur (Uzbe, 2013).

Öğrenmede güdülenmenin rolünün belirgin olarak açıklanmasında psikolojideki çalışmalar ve araştırmalarının artması etkili olmuştur. Güdülenmenin

öğrenmeye olan etkisi akademik yönelimin yanı sıra spor psikolojisinde başarı güdülenmesi adı altında önemli bir başlık olmuştur.

Güdü, insan davranışlarının derininde yatan, onları başlatan ve devam etmelerini sağlayan temel esaslardan birtanesidir. Bu bağlamda, çeşitli insan davranışlarının güdü ile ilgili olduğu gözlenmektedir. Egzersiz ve spor psikologları da 1970'li yıllardan günümüze spora başlama, katılım, spor ve egzersiz yapmayı bırakma ile ilişkili güdülerin nelerin sebebiyet verdiğini araştırmaktadırlar (Brunstein, 1993; Cresswell ve ark., 2003; Murcia, Gimeno ve Coll, 2008; Toros ve Yetim, 2000).Yapılan araştırmalarda başarı hedefi, yetenek gerektiren etkinliklerin sebebi ya da amacı olarak tanımlanmıştır (Maehr, 1989). Farklı araştırmalar tarafından da benzer şekilde tanımlanan başarı hedefleri, yetenekle ilişkili etkinliklerin amacı ya da bilişsel odaklı olarak kavramsallaştırılmıştır. Guan (2004)'a göre ise başarı hedefleri, bireylerin başarı etkinlikleri ile nasıl meşgul oldukları ile ilgili olmakla birlikte, bireylerin başardıkları şeyi neden başarmak istedikleri ile de ilgilidir (Xianp, 2003). Başarı hedefi kuramının temel ilkesi her bir başarı hedefinin bireylerin başarı durumlarındaki duyuşsal, bilişsel ve davranışsal tepkilerini etkilediğidir (Butler, 1992).

Günümüzde, sporculara performansını en üst düzeye çıkartmak ve zirvede tutmak adına şiddetli fiziksel ve mental yüklenmeler yapılmaktadır. Sporculardaki öğrenme ve güdülenme seviyesinde ki farklılığın sebebi yüklenme seviyelerinin farklılığından kaynaklanmaktadır. Sporcunun maksimum düzeyde performans sergileyebilmesi için antrenmanlarda bireysel ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Süreç içerisinde sporcunun performans artırıcı beceri öğrenimine olan ilgisini arttırmak öğrenmeyi tetikleyen en önemli faktörlerden biridir. Sporcunun öğrenmeye olan ilgi ve isteği sonucunda antrenmana devamlılık ve başarı performansında artış sağlanacaktır. Fakat sporcunun öğrenmeye yönelik motivasyon problemi yaşamasının, sporcunun başarısını olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir (Toy,2015).

Bununla birlikte, Başarı Hedefi Kuramı alanında çalışan pek çok kuramcı (Ames, Duda, Dweck, Leggett, Maehr, Braskamp, Nicholls, Roberts, Papaioannou)

herhangi bir başarı durumunda, bireylerin yöneldikleri başarı hedeflerinin bireylerin kendi yaptıkları yatırımlarına anlam kazandırdığını savunurlar. Bu düşünceyi benimseyenler, başarı hedeflerinin bir davranışı sergilemekte en önemli belirleyiciler olduğunu düşünürler. Çünkü başarı odaklı ortamlarda (okul, sınıf, spor ve beden eğitimi) bireylerin eylemleri amaçlarını yansıtmaktadır (Duda ve Hall, 2001).

2.4. Başarı Hedefi Teorisi

Başarı motivasyonu teorisi olarak da bilinen Başarı Hedefi Teorisi, bir başarı faaliyetine katılma motivasyonunun başarı ve başarısızlığının nasıl öznel olarak belirlendiğine dayanmaktadır (Watson, Ayers, Zizzi ve Naoi, 2006). Bir birey, kendisini başarılı hissetmediği bir etkinliğe yüksek ihtimalle katılmayacaktır. Birinin hedef yönelimi başarının ve başarısızlığın öznel olarak algılandığı şeklini belirler (Roberts, Treasure, & Balague, 1998). Görev oryantasyonu için iki tür vardır: Görev hedefi yönlendirmesi ve ego hedef yönlendirme. Bu iki durumun hedef yönelimlerinin var olduğunu ve spordaki bireylerin başarı davranışlarıyla alakalı olduğunu gösteren önemli veriler mevcuttur (Roberts ve diğerleri, 1998, sayfa 338).

Görev hedefi yönelimi, bireyin mevcut performansını kişisel geçmiş performanslarıyla karşılaştırarak başarıyı belirler (Watson ve ark, 2006). Giderek artan çaba, kişisel iyileştirme ve görevleri yerine getirmek, başarıyla bağlantılı olan görev faktörlerini oluşturur (Duda, 1989; Roberts ve ark. 1998). Bir ego hedef yönelimi, mevcut performansını başkasının performansı ile nispeten zor bir görevle karşılaştırarak başarıyı belirler (Duda, 1989 ve Roberts ve diğerleri, 1998).

Kazanmak ve diğerlerinden daha yüksek bir başarı göstermek, başarıyla ilişkili ego faktörleridir. Hedef katılımı, bireylerin neden belirli etkinliklere katılım sağladığını açıklar. Hedef katılımını öngörebilmek, hedef yönlendirmenin ve motivasyonel iklimin etkileşimi ile sağlanabilir. Bir kişinin amaç yönelimi, bir durumda bir işe odaklanmış ego ya da ego olma eğilimini belirleyen bireysel inanç ve farklılıklardan oluşur. Görev odaklı sporcu, oyun sırasında çok sıkı çalıştığı için sonrasında kendisini yeterli görecektir. Ego odaklı bir sporcu ise yalnızca bireysel performansı üstün olursa veya oyunu kazanırsa kendisini başarılı hissedecektir.

Bununla birlikte hem görev hem de ego yönelimleri olumlu olabilir ancak yüksek bir görev yöneliminin yüksek bir ego / düşük görev yönlendirmesi kombinasyonundan daha faydalı olduğu ispatlanmıştır. Başarı bireyin kontrolü dâhilinde olduğu için birey ne kadar çaba harcayacağını seçebilir. Başkalarının performansını veya nihai sonucunu kontrol edemediği için, başarıya yönelmeleri önemli unsurlar olan ego odaklı birey başarılı olma ihtimalini kontrol edemeyebilir. Egonun görev yönelimli olan bireyleri kaygı yaşıyor olabilir çünkü başarıları rakibin performansına dayanır. Ego odaklı bireyler, kaybetmeyi başarısızlık olarak algılar (Roberts ve diğerleri, 1998). Çünkü zorluklarla karşılaştıklarında başarısız davranış sergilemeleri olasıdır. Bireyin, başarısız davranışları, mücadele etmekten kaçınması, zorluk karşısında gayret göstermemesi, istenilen hedeflere ulaşmasının zor olması durumunda sporu bırakması ile sonuçlanabilir. (Roberts ve diğerleri, 1998, sayfa 339).

Bir ego yönlendirmesi ,görev odaklı olduğunda potansiyel olarak olumsuz bir etkisi olabilir. Roberts, Treasure ve Kavussanu (1996) tarafından yürütülen bir çalışmada, yüksek ego / yüksek görev hedefi yönelimli bireyler, yüksek görev / düşük ego hedef yönelimli bireyler gibi benzer uyarlanabilir algıları sergilemişlerdir. Geçmiş çalışmalar, bireylerin ego hedef yönelimini bastırabileceği ve bir görev hedefi yönelimini geliştirmesi gerektiğini önermektedir; Bununla birlikte, bu çalışma, ego hedef yönelimini bastırmanın gerekli olmayabileceğini gösteren kanıtlar sunmaktadır. Veriler, yüksek bir ego hedef yöneliminin potansiyel olarak olumsuz etkilerinin bir kişinin görev hedef yönelimini güçlendirerek kontrol altına alınabileceğini göstermektedir.(Roberts ve ark. 1996).

Başarı hedef yönelimleri, çeşitli araştırmacılar tarafından ikili veya orthogonal(bir maddede yapılan değişikliğin diğer maddeyi etkilememesi) olarak kavramsallaştırılmıştır.

2.5. Tutum Kavramı

Motivasyon seviyeleri incelenirken, bedensel etkinlik uygulamalarına katılma veya katılmama ile potansiyel ilişkisi sebebiyle, tutum faktörünün araştırılması gerekmektedir. Tutumlar, çoğu zaman çocuklukta edinilmiş deneyimler ve geçmiş

olaylardan kaynaklandığı için, çocukluğun ilk yıllarında şekillenir (Brustad, 1991). İnsanın merkez algıları da tutumunun biçimlenmesinde etkilidir (Ajzen, 1988, 1993). Algılamalar ve tutumlar, öğretmenin davranışlarıyla öğrencilerin öğrendikleri ve yaptıkları arasında büyük oranda aracılık yapar (Solmon, 2003).

Tutum öğrenmeyle elde edilen, kişinin davranışlarına yön veren, karar verme sürecinde yanlılığa sebebiyet veren bir olgudur. Bir olaya ya da bir objeye yönelik geliştirdiğimiz tutum, olumlu olduğunda, onunla alakalı kararlarımızın pozitif olma ihtimali; eğer tutumumuz negatifse onunla alakalı kararlarımızın da negatif olma ihtimali vardır. Genel olarak tutum, kişinin belli bir objeye karşı geliştirdiği önyargılı bir tepkidir (Ülgen, 1997).

Özgüven'e göre tutum; "kişilerin belirli bir grubu, kişiyi, objeyi, kurumu veya bir düşünceyi benimseme ya da reddetme yönünde davranış sergilemeye duygusal bir eğilimi veya hazır oluş halidir (Özgüven, 2005).

Tutum, kişinin inançlarına dayanmaktadır. Tutum, durum veya bir şeyin olumlu veya olumsuz değerlendirme tablosu olarak kabul edilmektedir (Rıza, 1996). Tutum kavramı bir birey, obje veya bir nesne olabileceği gibi, sevinç hüzün gibi soyut kavramlara da olabilmektedir. Kişinin çevresinde çok sayıda tutum kavramını oluşturan konu ve kavramlar dikkate alındığında, her biri için farklı tutum geliştirmesi veya tutum karmaşası yaşaması bariz görülebilecek bir durumdur. Bu sebeple, birey grup tutumlar sergilemekte bu gruplar ise belirli konuları ve belirli ölçüleri baz almaktadır. Bireyin oluşturduğu tutum konusu ile birey direkt olarak konu ile bağlantılı olması gerekmez. Dolaylı olarak başkalarından ya da medya'dan aldığı enformasyona göre tutum edinebilir (İnceoğlu, 2004). Tutumu, sonradan elde edilen olumlu, olumsuz deneyimler ve modelleme olarak da ifade edebiliriz (Williams & Smith, 1980).

Tutumun üç ögesi mevcuttur. Bunlar bilişsel, duygusal ve davranışsal (gözlenebilen hareketler) süreçlerdir. Kişi bir eşya ilgili algılarını, duygularına, inançlarına ve değer yargılarına dayanarak değerlendirme yapar. Söz konusu eşyaya, belli bir seviyede tepki gösterir.(İnceoğlu, 2004).

2.5.1. Duyuşsal Süreç

Duygu tutumu oluşturan ilk boyuttur. Bireyde tutum kavramının gelişmesinde elbette bilişsel ve psiko-motor gelişiminin tesiri vardır, fakat tutum genellikle duygusal gelişimin sonucudur. Bu bağlamda, bireyin tutum nesnesini kabul ya da reddetmesine yönelik eğiliminin altında ilk olarak onun için beslediği duygular yatar. (İnceoğlu, 2004).

2.5.2. Bilişsel Süreç

Bilgi tutum kavramının ikinci boyutunu oluşturur. Bireyin tutum geliştirmesi için o durum ve ya nesne hakkında bilgi sahibi olması şarttır. Bilgi, öğrencinin tutum nesnesine ilişkin bir inanç geliştirmesini olanak sağlar (İnceoğlu, 2004).

2.5.3. Davranışsal Süreç

Tutum kavramı adına bir başka boyut ise davranışsal süreçtir ve bireyin psiko-motor gelişimi ile alakalıdır. Hareket eğilimi davranış değildir; davranış yapmaya hazırlık, yönelmektir. Eğer insanın duygusu, bilgisi yeterli güce ulaşmış ise, hareket eğilimi davranışa dönüşebilir (Başaran, 1998).

Tutum kavramını oluşturan bu üç ögenin etkileşim halinde olması ve herhangi birinde gelişen değişiklik hepsini etkilemekte ve tutarlılık adına zincilerme olarak diğer öğelerde de değişim oluşmasına sebebiyet verir. Bir diğer ifade ile, kişinin bir tutum konusuna karşı olumlu-olumsuz tavrı değişim gösterdiğinde, ona karşı tutumunun zihinsel ve davranışsal ögesi de tekrardan düzenlenmesi beklenir (İnceoğlu, 2004).

Genel ifade ile tutum, kişinin çevresini oluşturan herhangi bir nesneye veya olguya ilişkin sahip olduğu tepki eğilimini ifade etmektedir. Farklı bir ifade ile tutum, kişinin bir durum, olay ya da olgu karşısında ortaya koyması beklenen olası davranış biçimi olarak ifade edilebilir (İnceoğlu, 2004).

2.6. Tutumun Kriterleri

Tutumların ortak notaları, belirli ölçüde örgütlenmiş düşünce yapılarını içermesidir. Muzaffer Sherif tutumları, diğer sıradan düşünce yapılarından ve bunların sonucunda

oluşan davranışlardan ayırmak adına şu kriterleri tahmin eder: Tutum sonradan kazanılan bir kavramdır, doğuştan elde edilemez. Tutumlar, kişinin etrafıyla ilişki süreci içerisinde kazanılır, fakat sonradan bireyin kişilik yapısının önemli bir olgusu haline dönüşere onun, çevresiyle münasebetlerini biçimlendirmesinde önemli bir role sahip olurlar. Geliştirilen tutumun geçici düşünsel durum olarak düşünmemek gerekir: kişinin topluma adepte olma ve toplumlaşma aşamaları, buna bağlı olarak da öğrenme süreci içerisinde oluşan tutumlar, değişiklik gösteren durumlara, artan ya da yön değiştiren bilgi ve deneyimlere bağlantılı olarak gelişebilir veya tamamıyla değişiklik gösterebilir. Tutumlar; birey ile nesnelere arasındaki ilişkilere kararlılık, düzenlilik ve tutarlılık kazandırır: tutumlar da düzenlemelere belirli bir denge ve kararlılık kazandırma durumları söz konusudur.

İnsan-nesne ilişkisinde, bilhassa tutumlar vasıtası ile belirlenen bir etkilenme-güdülenme süreci görülmektedir: Bir birey herhangi bir tutumunu biçimlendirdiğinde, artık söz konusu nesneye tarafsız olması beklenemez; o nesneye karşı veya ondan yana bir tavır alır. İnsan -çevre (özne nesne) ilişkisi hiçbir zaman bir yansızlık ilişkisi içinde ortaya çıkmaz. Tutumların biçimlenmesi ve oluşması adına birbirleriyle karşılaştırılabilir çokça öğenin birlikte olması zaruridir: Bir nesneye karşı olumsuz ya da olumlu bir eğilimin ortaya çıkması, fakat o nesnenin farklı nesnelere ilişkisi içinde mümkündür. Bireyin çevresindeki nesnelere ilişkileri, söz konusu nesnelere ilişkin davranışları farklılı gösterebilir. Bireyin tek tek nesnelere ele alıp değerlendirdiğinde ve onlara ilişkin bir takım davranışları oluştururken önem arz eden bu görecelilik, genelleme gereği ortaya çıktığında tek tipleştirilmeye dönüşebilir. (İnceoğlu, 2004).

Bireysel düzeyde geliştirilen tutumlarla alakalı ilkeler; genelleme yapılarak toplumsal tutumların oluşturulmasında da uygulanabilir: toplumsal tutumlar, toplumsal düzeyde anlamalı olan konu, nesne, değer, grup, ya da değerleri ifade eden tutumlardır. Bireysel tutumlar ise genel olarak özel ilişkiler sonucunda meydana gelirler. Tutum oluşmasında sistem, her iki tutum türü için de aynı olmakla birlikte, ikisi arasındaki fark, toplumsal tutumda yanlılığın, toplumsal düzeyde geçerliliği olan bir öğe ile ilgili olmasıdır. Kişisel tutum ise nesne ile kişi arasındaki

özel ilişkiden kaynaklanır. Fakat onları birbirinden alenice ayırmak genellikle mümkün değildir. Sözgelimi yalnızca bireysel seviyede geçerli olduğu sanılan çoğu tutumun (cinsellik, utangaçlık, saldırganlık gibi), toplumsal seviyede de geçerliliği bilinmektedir (İnceoğlu, 2004).

2.7. Tutumla İlgili Özelliklerin Tutuma Etkisi

Klausmeier (1985), tutumlarımıza etkisi geniş bir dağılım gösteren tutumun dört faktörününe işaret eder. (Ülgen, 1997).

Yaklaşma ve kaçma Davranışları: Kişinin bir olaya ya da objeye karşı olumlu tutumlar geliştirmişse, ona yönelik yaklaşır ve onu destekler. Fakat olumsuz tutum geliştirilen obje ise, ondan uzaklaşır. Koşullar o objeye mesafe koymasına engel teşkil ettiği vakit ise çatışmaya girebilir. Beden eğitimi dersleri düşünürsek eğer öğrenci beden eğitimi dersine olumlu tutum oluşturdu ise, bu dersle alakalı bütün sorumluluklarını yapar, fakat olumluluk üst seviyede ise fazladan çalışmalara girer ve her hangi bir spor branşı ile ciddi olarak ilgilenmeye başlar. Bu derse karşı devamsızlık yapmaz. Bunun aksi bir durumda ise öğrenci dersten devamsızlık yapmaya başlar. Zorunluluklar ile karşılaştığında çatışma içine girebilir ve spordan uzaklaşabilir. Yaklaşma ve kaçma, üst seviye ile alt seviye arasında bir dağılım göstermektedir. Tutumları oluşturan faktörler duyguya ve bilgidir: Tutumun açıklamasında ifade üzere, tutum duygu ve düşünceye bağlantılı olarak oluşur ve gelişim gösterir. Bilme ile ilgili bileşen, bireyin obje ile ilgili genel bilgisine, duygusal bileşen de sevme-sevmeme gibi duygulara işaret eder. Örneğin; öğrenci yetersiz olanaklara sahip bir okulda öğrenmenin güç olduğu konusunda bilgi edindi ise bu tür ortamlarda ders yapmaktan hoşlanmaz. Kişinin bir konuda ki bilgisi o konudaki tutumlarını olumlu veya olumsuz olarak etkileyebilir.

Sadece futbol oynamanın spor olarak algısının oluşmasında, spor programı adı altında futbol programları yayınlanması buna karşın diğer kültürlerin sporu algılama biçimleri arasındaki farklılığın, ülkemizdeki beden eğitimi derslerine karşı öğrencilerin tutumlarının, toplumun spora ilişkin tutumları ile paralellik göstermesi,

diğer kültürlerdeki öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkilerin tutumları arasındaki farklılığa yansımaları örnek verilebilir (Ülgen, 1997).

Silverman ve Subramaniam'a göre de (1999), olumsuzluktan olumluluğa doğru seyreden bir süreç mevcuttur. Olumlu deneyimlerin olumlu bakış açısına kaynak oluşturabileceği belirtilmektedir. Böyle bir durum ise, beden eğitimine karşı olumsuz tutum sergileyen öğrencilere yakınlaşmaya çalışan Beden Eğitimi Öğretmenleri açısından önem taşır. Bu araştırmacılar, insanın belirli bir objeye veya duruma karşı tutumunu değiştirmenin zor olmakla beraber, imkânsız olmadığını savunurlar. Bu değişikliği sağlayabilmek için, öncelikle söz konusu olumsuz tutumun nedenini anlamak, sonra da kişinin düşünce tarzını değiştirebilecek yeni olumlu tecrübeler yer vermek gerekmektedir (Parish, 2003) .

Parish ve Treasure (2003) gençlerin, orta veya ağır düzeyde bedensel etkinlikte bulunma önerilerine uymamalarının, kısmen motivasyonsuzluktan kaynaklandığını gözlemlemişlerdir (Parish, 2003). Subramaniam ve Silverman (2000) tarafından öğrencilerin Beden Eğitimi dersi karşısındaki tutumunu ölçmek amacıyla bir "Tutum Skalası" geliştirmişlerdir. Bu ölçek, tutuma ilişkin, "kesinlikle katılmıyorum" ile "tamamıyla katılıyorum" ve arasını kapsayan beş puanlık bir likert Skalasının eklendiği, 20 maddeden oluşmaktadır. Bunların yanına biri "hoşlanma" diğeri "yararlılıkla" ilgili iki alt-skala eklenmiştir (Subramaniam, 2000).

2.8. Görev yönelimi

Bireyin görev yönelimli olma ya da performansta mükemmelleşme amacıyla olması, gelişme ve beceride uzmanlaşmaya odaklanması, kendi ilgi ve isteği doğrultusundadır. Görev yönelimli olmak ile ilişkili davranışlar, kararlılık, optimum çaba, beceride ustalaşmak isteği gibi faktörlerdir. (Lavalley, Kremer, Moran ve Williams, 2004). Roberts ve Ommundsen (1996) görev yönelimli sporcuların daha çok beceri öğrenimi ve teknik gelişimi ile ilgilendiklerini ortaya koymuşlardır. Başarılı olmak için sporcu çok çalışmalı ve elinden gelen en iyi performansı sergilemelidir. Görev yönelimli sporcu, yarışmaları becerisini geliştirmek için bir şans olarak görmeye birlikte, beceri ve bilgi gelişimine önem verir ve böylece kişisel gelişimden başarı hazzı duyar. Bununla birlikte İçsel motivasyon stili görev

katılımına yol açarken, dışsal motivasyon stili ego katılımına yol açmaktadır (Nicholls, 1989).

Görev katılımında, insanlar kişisel standartlarla, kendini geliştirir ve göreve odaklanırlar (Nicholls). Sporda ise çocuklar, başarının öğrenme deneyimi, sıkı çalışma ve işbirliğinden kaynaklandığına inanmaktadır (Duda & Nicholls, 1992; Newton & Duda, 1999; Spray, Biddle, & Fox, 1999). Sporda görev katılımı kendine özgü tatmin ve sunulan sporun keyfini çıkarır (Duda & Nicholls; Jackson & Csikszentmihalyi, 1999; Newton & Duda). Buna karşın, ego-katılımcılarının amacı, algılanan yeteneği hakkında olumlu bir karar vermek ve olumsuz yargılardan kaçmaktır (Duda & Nicholls, 1992; Newton & Duda, 1999, 1999; Nicholls, 1989). Ego katılımı en iyi olmanın peşindeyken, çoğunlukla başarısızlıkla sonuçlanmalara yol açar. Bireylerin rekabet ve karşılaştırma durumlarında geri bildirimde artar. (Nicholls, Cheung, Lauer, & Patachnick, 1989; Spray ve ark., 1999). Bu nedenle, ego ile ilgilenen insanlar sosyal karşılaştırmayla daha fazla ilgilidirler, bu bireylere bir görevi yerine getirmek için daha az ilgi gösterilirse düşük düzeyde performans gösterirler. Bununla birlikte, egoya odaklı sporcular, uygulama esnasında görev stratejileri kullanabilir ve rekabette ego hedeflerine dönebilirler (Roberts, Hall, Jackson, Kimiecik ve Tonymon, 1995).

Görev-benlik hedef yönelimleri ve algılanan yeteneğin davranışsal sonuçları kavramlarını tam olarak anlamak için yetenek kavramları hakkında daha ayrıntılı bir tartışma gerekir. Yetenek çabayla ilgili olarak düşünüldüğünde performans, kişisel hedeflere yeterince uygun olarak değerlendirilmediğinde daha fazla deneme eğilimi gösterir. Buna karşın, yeteneğe kapasite denildiğinde, performans normatif standartlara kıyasla değerlendirilir. Kapasite belirlenmiş beceri seviyesine atıfta bulunur ve yetkinliği tanımlar. Bireyin yeteneği çaba gösterilmesi ile sahip olduğu kapasite ölçüsü kadar artar. Dolayısıyla, başkalarının seviyesine ulaşmaya çalışırken başarısızlığa uğramak, algılanan benlik değerini etkiler. Ayrıca, çaresizlik ve düşük performans, psikolojik bozukluklara yol açar. (Nicholls, 1989; Seligman, 1990).

Nicholls (1989) bireysel farklılıkların başarı motivasyonlarındaki etkisini kabul ederken aynı zaman da durum değişkenlerinin ve sosyal çevrenin de, yetenek üzerinde ve başarı ölçütlerinde çocukların sürdürdüğü hedeflerde önemli faktörlerden olduğunu savunur. Ames (1984), rekabetçi olmayan ortamlarda çocukların, rekabet etme ortamlarındaki çocuklara göre daha fazla çaba ve kendi kendine talimatlara odaklandıklarını göstermiştir. Buna ek olarak çevreden gelen olumlu pekiştiriciler ve olumlu geribildirim, sporda görev yönlendirmesini geliştirmiştir. (Van-Yperen & Duda, 1999). Çevrenin çocukların hedefleri üzerindeki etkisini gösteren bu bulgular, Dweck'in başarı hedefi oryantasyonu teorisinin temelini oluşturan bir ilişki olan görev yönelimi ve öğrenme ile ego yönlendirmesi ve performans arasındaki bağlantıyı daha açık ortaya koymaktadır (2000).

2.9. Ego Yönelimi

Bir ego hedef yönelimi, bireyin mevcut performansını başkasının performansı ile karşılaştırarak başarıyı ulaşmayı düşünmesidir. (Duda, 1989 ve Roberts ve diğerleri, 1998).

Kazanmak ve diğerlerinden daha yüksek bir başarı göstermek, başarıyla ilişkili ego faktörlerindedir. Başarı bireyin kontrolü dâhilinde olduğu için bir görev yönlendirme de birey ne kadar çaba harcayacağını seçebilir. Egonun görev yönelimli olanları, daha yüksek kaygı yaşanmasına sebep olabilir, çünkü başarıları da rakibin performansına dayanır. Yüksek Ego odaklı bireyler, kaybetmeyi büyük başarısızlık olarak algırlar (Roberts ve diğerleri, 1998) çünkü başarısızlık ortaya çıktığında kendilerini yetersiz hissederler, istenilen hedeflere ulaşılmaması, başarısız olunması durumunda sporu bırakmayı dahi düşünebilirler." (Roberts ve diğerleri, 1998, sayfa 339).

Bir ego yönlendirmesi, görev odaklı olduğunda birey üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Roberts, Treasure ve Kavussanu (1996) tarafından yürütülen bir çalışmada, yüksek ego / yüksek görev hedefi yönelimli bireyler, yüksek görev / düşük ego hedef yönelimli bireyler gibi benzer uyarlanabilir algıları sergilemişlerdir.

2.10. Sporda başarı yönelimi

Sporda başarı yönelimi hakkında düşünürken, kazanmak, hedef, rekabet gibi terimler akla gelebilir. Spora katılmanın ve spor yapmanın amacı objektif bir hedefe ulaşmaktır. Başarı, esas olarak motivasyon unsurlarından biri olarak kabul edilmiştir (Maehr & Zushu, 2009). Bir başarı yönelimi; amaç, yetenek, çaba, hatalar ve standartlar gibi unsurlar ile ilgili inançları içerir (Pintrich, 2000). Sporsal yönelim ise, belli davranışları gerçekleştirmeyi ifade eder (Skordillis ve ark., 2001).

Bir sporcunun sporda başarı fikri, bireysel farklılıklar ve standartlar tarafından belirlenebilir. Bu, spor başarısı oryantasyonu (SAO) olarak kategorize edilmiştir. Rekabet düzeyi, kazanmak odaklı zihniyet ve rekabette hedef odaklı zihniyet gibi bireysel farklılıklar, spor başarısı oryantasyonları olarak kabul edilir. Rekabet gücü, rekabet durumlarına girme tercihi üzerinde güçlü bir etki yaratırken, kazanma ve hedef yönlendirmenin spor yarışmalarına girmek için daha az bir etkisi olduğu görülmektedir (Gill & Deeter, 1988). Moode ve Finkenberg (1999) sporcuların, SAO değişkenlerinin spora özgü olduğu fikrini desteklerken, sporculara kıyasla SAO'yu önemli ölçüde daha yüksek bulduklarını bulmuşlardır. Rekabetçilik, bir kişilik özelliğidir ve rekabet halindeki insanları değerlendirebilmek için kullanılabilir. Yüksek düzeyde spordaki rekabet durumu, bireylerde daha yüksek intrinsik motif düzeyleri yaratmaktadır (Frederick-Recascino ve Schuster-Smith, 2003). Frederick-Recascino ve Schuster-Smith (2003), rekabetçi tutumlar, içsel / dışsal katılım motifleri ve rekabetçi bisikletçiler ile rekabet gücü olmayan spor egzersizcileri arasındaki uyum düzeyleri arasındaki ilişkiyi test ettiler. İki grupta (rekabetçi ve rekabet gücü olmayan) konular, ya spor temelli bir yarışma ya da genel bir rekabet ortamına bölündü. Araştırmacılar, rekabetçi bisikletlilerin, içgüdüsel yönelimli eğilimlerinin rekabetçi olmayan egzersizcilerden daha düşük dışsal motivasyona sahip olduklarını belirttiler. Rekabetçi bisikletlilerin rekabet sonuçlarını bilgi verici olarak gördükleri ve bunun da kendi iç motivasyonlarını sürdürdükleri veya zenginleştirecekleri ileri sürülüyor. Hem rekabetçi hem de rekabetçi olmayan bisikletçi grupları, spor temelli rekabet gücü ile içsel motivasyon arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Fakat genel rekabetçi bisiklet grubu, spora dayalı (organize yarışmalar) rekabet gücünden daha düşük motivasyon seviyeleri sergiledi. Bu araştırma

alanındaki daha ileri çalışmalar, rekabet gücünün bir spor ya da egzersiz ortamında nasıl ve ne koşullarda içsel motivasyonu zayıflattığını değerlendirecektir. Algılanan yeterlilik, son derece rekabetçi olmakla beraber içsel motivasyon arasında da pozitif bir ilişkiye katkıda bulunabilir. Oldukça rekabetçi olan insanlar, rekabetçi durumları, becerilerini ve yeteneklerini artıracak olumlu bir bilgi etkinliği olarak görebilirler. Etkinliğin olumlu algılanışlarının bir sonucu olarak, rekabet gücü yüksek bir kişinin özünde motivasyon gelişecektir. Sporcular oldukça rekabetçidir ve rekabetçi durumlar aramaktadır (Moode ve Fikenberg, 1999; Gill & Deeter, 1988). Ancak kazanmak ve gol atmayı istemek gibi diğer değişkenler, rekabetçi durumlara girmek isteyen sporcuyla ilgilidir (Ilyasi ve diğerleri, 2011). Weiss ve Chaumeton (1992), kazanmak odaklı olmanın, bir etkinliğe katılmak için bir motivasyon olabilecek ödülleri vurguladığını söylemektedir.

Okul çağındaki çocuklarda, amaç yönelimi, beden eğitimi ve spor derslerine katılım motivasyonları incelendi (Zahariadis & Biddle, 2000). Görev odaklı hedefler sergileyen çocukların beden eğitimi ve spora dersine katılım için daha uygun olduğu öğrenildi. Bununla birlikte çocukların motivasyonları, takım atmosferleri ve rekabetlerinin yüksek olduğu tespit edildi. Ego odaklı katılımcılar, özellikle statü ve tanınma adına daha fazla dışsal motivasyona sahiplerdir. Belirlenen bazı amaçlar, bireyin bir etkinliğe katılmak için içsel veya dışsal motivasyona ihtiyacı olup olmadığını belirleyebilir.

Spor için hedefler önemlidir çünkü ilerleme, özerklik ve yetkinlik yoluyla içsel motivasyonu artırabilecek becerileri geliştirmek veya eğitimi değiştirmek için fırsat verirler (Ilyasi ve diğerleri, 2011).

2.11. Sosyal bilişsel teori

Öz-yeterlik ve başarı hedef yönelim teorisi, toplumsal bilişsel kuramla sıkı sıkıya temellendirilmiştir (Bandura, 1986, 1997). Sosyal bilişsel kuram, insanların hayatları üzerinde kontrol sahibi olmaya çalıştıklarını vurgulamaktadır. İnsanlar olayları denetlemek için kasten hareket eder ve bu nedenle motive olmaya ihtiyaç duyarlar Bandura (1997). kasıtlı eylemi "insan ajansı" olarak ifade etti. Kişinin yaşamı ve çevre üzerindeki ajansı, yeni yenilenmiş şöhret üzerinde kişisel kontrol eksikliği

nedeniyle başarılarının kurbanı olan çok sayıda yenilikçi ve rol modelinin yanı sıra bireylerin birden fazla örneğini yarattı (Bandura, 1997).

Sosyal bilişsel teori, kişinin istenilen etkiyi yaratacak eylemler üretme yeteneğine sahip olduğuna inanarak oluşturulur. Bu nedenle, insan Ajansının (Bandura, 1997) merkezi mekanizması olan öz-yeterlik inancı yoluyla kişisel büyüme rotasını yönlendirebilir. Öz-yeterlik inançları, insanların nasıl düşündüklerini, hissettiklerini, kendilerini motive ettiklerini ve harekete geçmelerini etkiler. İnsanlar kendi kendini gözleme ve yansıtıcı düşünceler yoluyla hedeflerine ulaşma kapasitesine sahiptir. Kişisel gerçeklik öz-yeterlik sürecini sınırlandırır ve bireyleri dünyanın geri kalanından izole eder Bandura (1986). İnsan ajansının, benlik ve toplum içinde karşılıklı bir ilişki içinde çalıştığını savunuyor. Kendini etkileyen ve çevre kısıtlamaları içinde davranışlar üreten öz-etkinlik inançları tepki sırayla bilişsel, duygusal ve biyolojik faktörler temsil ediyor (Bandura, 1997).

2.12. Hedef teorisi

Öz-etkileme inançları ile ilişkili en güçlü iki bilişsel süreç içsel motivasyon ve hedeflerdir. Bireyler, algılanan yeteneklerine ve olumlu sonuçlar doğuracak plan eylemlerine uyan hedefler belirlemektedir (Bandura, 1997). Motivasyon üreten bilişsel süreçler birkaç yolu takip edebilir. Motivasyon, belirlenen hedeflere ulaşma yeteneği ve onlara bahsedilen değere inanarak geliştirilebilir. Son derece etkili ya da özünde motive insanlar bir amaç peşinde çabalarındaki başarısızlıklarını niteleyebilirken, düşük etkili ya da aşırı motive olmuş insanlar yetenek eksikliklerini başkalarına kıyasla suçlayabilirler (Bandura, 1986).

Amaç teorisinde, davranış, kendi kendini etkileyen inançlara dayalı olarak planlanmış ve kendi kendini düzenleyen mekanizmalar yoluyla değerlendirilen amaçların belirlenmesi ile motive edilmiştir (Bandura, 1997). Kişisel tatmin, hedeflere ya da kendi kendine dayatılan standartlara ulaşmaya dayanır.(Bandura & Jourden, 1991). Diğer bir ifadeyle, zor hedefler ile karşı karşıya kaldığında, yeteneklerinin güçlü olduğuna inanan insanlar, meydan okumak için daha fazla cesaret gösterirler (Bandura, 1997).

Bu nedenle, ustalık deneyimleri, kendi kendine yeten inanışlarının ürünüdür. Spor alanı içinde, ustalık deneyimlerinin spora katılımları artırmak adına en etkili davranışlar olarak görülmesine rağmen (Bandura, 1986), uzun saatler süren pratik becerilerin olumlu dış pekiştirici gerektirdiğini hatırlamak önemlidir. Çocuklar ve ergenler, zorlu süreçlerle baş etmelerine yardımcı olmak için olumlu pekiştirici verildiğinde spora devam edeceklerdir (Bandura, 1986). Ancak bu durum, dış teşviklerin içsel motivasyonu azalttığını varsayan self-Determination teorisi ile (Bandura, 1986) çelişmektedir.

2.13. Self determinasyon teori

Sosyal bilişsel kuram, insanın potansiyelini ve kapasite gerçekleşmesini anlamak ve geliştirmek için kendinden deterministik, ajanik, etkileşimsel bir modeli ortaya koymuştur. Bandura (1997) kendi kendine motivasyonu baskın faktör olarak öz yeterliği savunan araştırmanın sosyal bilişsel alanına hâkim olmasına rağmen, diğer araştırmacılar kişisel ihtiyaçların ana motivasyonu ve kişisel gelişimini açıklamanın önemini vurgulamıştır (Deci & Ryan, 2000).

İçsel motivasyon, öğrenme ve yaratma eğilimi ve bu süreçten kendine doymayı türetme eğilimini ifade eder. Aksine, dışsal motivasyon, hareketi gerçekleştirmek için harici faktörlerin oluşturduğu motifleri ifade eder (Ryan & Deci, 2000). SDT, içsel motivasyon ve dışsal motivasyonun, işlevsel ve deneyimsel motiflerin iki farklı türü olduğunu savunmaktadır. Sonuç olarak, pozitif gelişme sunan ve farklı öğrenme, performans ve kişisel deneyimler geliştirirler.

İçsel motivasyon pozitif kişiliğe sahip insan özelliklerinden birini yansıtmaktadır. Ustalık deneyimleri, asimilasyon, merak ve yaratıcılık potansiyelini açıklar (Ryan & Deci, 2000). Özellikle çok küçük çocuklarda göze çarpar (Nicholls, 1989). Bununla birlikte, içsel motivasyon, büyümeyi destekleyen ya da zararlı sosyal ve çevresel faktörlere maruz kaldığından, ustalık ve eğlenceden çaresizlik eğilimlerine kadar 4-5 yaşlarında gelişebilir (Nicholls; Harwood & Swain, 2001; Smiley & Dweck, 1994).

Bununla birlikte, insan davranışlarını yalnızca içsel motivasyona dayalı olarak değerlendirmek gerçek dışı olacaktır. Ryan ve Deci (2000), davranışların

çoğunun, sosyokültürel değerler ve taleplere bağlı dışsal motivasyonlardan kaynaklandığını kabul etmiştir.

En iyiye ulaşmak için, sporcular öncelikle seçtikleri sporu sevmeli ve çok uzun ve uzun saatler pratik yapmalıdır (Chastain, 2004). Bununla birlikte, gerçekleştirme kabiliyetlerini zayıflatan veya geliştiren değişen harici motivasyonları tatmin etmek için yarışlar. Mesela, davranışlar, ödül veya cezalar ile güçlü bir şekilde motive edilebilir. Davranışların dışsal bir nedenselliğe sahip olduğu söylenir (Ryan & Deci, 2000). Diğer davranışlar, modelleme ve tanımlama ihtiyaçları tarafından harici olarak motive edilir (Bandura, 1986). Güçlü bir özerklik ve yetki sahibi olmayan insanlar, önemli kişilerle ilişki kurmak istedikleri zaman istenmeyen eylemler gerçekleştirirler (La Guardia, Ryan, Couchman, & Deci, 2000).

Özetle, kendi kaderini tayin teorisinin yeniliği, kendine özgü bir atmosfer içinde doğuştan gelen özerklik ve yetkinlik ihtiyaçlarından yaratılmış içsel motivasyonun gelişimsel bağlamında yatmaktadır. İçsel ve dışsal motivasyon, istenen davranışın seyrinde farklı seviyelerde mevcut olabilir. Bununla birlikte, daha fazla içselleştirme gösteren motivasyon, özellikle destekleyici bir atmosferde gerçekleştirildiğinde, sürekli olarak daha fazla görev tutarlılığı ve yeterlilik, davranışsal etkinlik ve öznel iyi olma yaratmaktadır (Deci ve Ryan, 2000; Hagger, Chatzisarantis, Culverhouse ve Biddle, 2003; Ryan & Frederick, 1997).

2.14. Üniversiteler Arası Spor Federasyonu

Yüksek öğretim kurumlarında her düzeyde sporu çok yönlü olarak tanıtmak, sevdirmek, spor yapmaya yönlendirmek için gerekli çalışmaları yapmak, üniversiteler arasında yapılacak yurtiçi ve yurtdışı yarışmaları ve faaliyetleri yürütmek ve bu kurumlar arasında koordinasyonu sağlamaktır.

Yüksek Öğretim Kurumları ve orta dereceli okulların spor faaliyetleri geçmiş yıllarda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı muhtelif birimler tarafından organize edilmiştir. 1986- 1996 yılları arasında Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan Spor Faaliyetleri Daire Başkanlığı tarafından organize edilmiştir. 1996 yılında Merkez Danışma Kurulunun aldığı karar ile “Üniversite Spor Faaliyetleri Federasyonu” adı altında, Prof. Dr. Emin ERGEN başkanlığında kurulmuştur.

Federasyonun adı, Prof. Dr. Kemal TAMER' in başkanlığında ki yönetim kurulunun teklifi üzerine, 08.07.1997 tarihinde “Üniversite Sporları Federasyonu” olarak değiştirilmiştir. 2005 yılında İzmir’ de yapılan Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları ve 2011 yılında Erzurum’ da yapılan Dünya Üniversiteler Kış Oyunları ile büyük organizasyonlara ev sahipliği yapan Federasyonumuz günümüzde 55 spor branşda faaliyet göstermekte ve yılda ortalama 146 ulusal spor organizasyonu yapmaktadır.

Uluslararası Üniversite Sporları Federasyonu (FISU) ve Avrupa Üniversite Sporları Birliği (EUSA) üyesi olan Federasyonumuz, 28.06.2006 tarihinde İdari ve Mali yönden özerk yapıya kavuşmuştur.

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu Ana Statüsünün Amacı;

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonunun teşkilatı, genel kurulunun oluşumu, toplanması, yönetim, denetim ve disiplin kurullarının seçimleri, çalışmaları ile görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar ile Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü ve Tahkim Kuruluyla olan ilişkilerini düzenlemeyi amaçlamaktadır.

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonunun Ana Statüsünün Kapsamı;

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonunun genel kurulu, yönetim kurulu, denetim kurulu, disiplin kurulu ile diğer kurullarını, Federasyon başkanını, ilgili üniversite, sporcu, antrenör, teknik direktör, hakem, yönetici, menajer, gözlemci, temsilci ve benzeri spor elemanlarını, Federasyonun çalışma usul ve esasları ile Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü ve Tahkim Kuruluyla olan ilişkilerini kapsar.

Federasyonun Teşkilatı Görev ve Yetkileri;

Federasyonun teşkilatı;

Federasyonun merkezi Ankara'dadır. Federasyon; merkez ve taşra teşkilatından oluşur. İdari birimlerin ve taşra teşkilatının görev yerleri yönetim kurulunca belirlenir.

Federasyonun merkez teşkilatı aşağıdaki birim ve kurullardan oluşur:

- Genel kurul,
- Yönetim Kurulu,
- Denetim Kurulu,
- Disiplin Kurulu,
- Genel Sekreterlik,

Federasyonun görev ve yetkileri:

- Ülke düzeyinde uygulanan spor dallarının üniversitelerimizin bünyelerinde dengeli bir şekilde yayılmasını, gelişmesini sağlamak, bu konularda gerekli düzenlemeleri yapmak, kararlar almak ve uygulamak,
- Ülkemizi üniversite sporları ile ilgili konularda yurt içinde ve dışında temsil etmek,
- Ülke içinde üniversitelerle ilgili her türlü spor organizasyonları düzenlemek ve düzenlenen bu müsabakaların devamlılığını sağlamak; müsabakalara hakem, temsilci, gözlemci, teknik eleman ve personel atamasını yapmak veya yapılmasını sağlamak,
- Federasyonu teşkilatlandırmak,
- Yurt dışı ve yurt içindeki üniversite sporları ile ilgili gelişmeleri izlemek, karşılıklı ilişki, müsabaka, çalışma ve diğer faaliyetleri programlayıp bunların uygulamalarını kontrol etmek,
- Yöneticilerin, antrenörlerin, animatörlerin ve üniversite sporlarında etkin görev üstlenen diğer yetkililerin eğitilmelerine, gelişimlerine katkıda bulunmak, başarılı olanları ödüllendirmek, çalışmalarını sürekli izlemek,
- İlgili spor dallarının bağlı buldukları uluslararası spor federasyonları tarafından konulan ve uygulanan uluslararası kuralların ve her türlü talimatların FISU ve EUSA kural ve talimatlarına göre uygulanmasını sağlamak,
- Tahkim Kurulu kararlarını uygulamak,
- Yabancı ülkelerdeki üniversite sporları ile ilgili gelişmeleri ve yenilikleri izleyerek, bu bilgilerden ülke içinde daha çok kişinin yararlanmasını sağlamak,

- Üniversiteler ile gençlik hizmetleri ve spor il müdürlükleri ile Federasyon il temsilcileri arasında doğabilecek teknik uyuşmazlıkları çözümlmek,
- Uluslararası kurs, seminer, panel, sempozyum ve spor organizasyonları düzenlemek,
- Uluslararası müsabakalara katılan üniversite milli takımlarını ve teknik kadrolarını seçmek, seçilen takımları müsabakalara hazırlamak,
- Üniversiteler arasında spor müsabakalarının düzenlenmesini ve katılımları sağlamak için gerekli talimatları hazırlamak ve uygulamak,
- Başarılı üniversiteli sporcuların takibini yapmak ve bu sporcuların yetişmesi için gerekli tedbirleri almak,
- Sporcular için eğitim ve hazırlık kampları düzenlemek,
- Üniversitelerde uygulanan değişik spor dalları ile ilgili arşiv ve istatistik çalışmaları yapmak, eğitici film, slâyt ve broşür hazırlamak, bu konularda yazılı ve görsel basınla işbirliği yapmak,
- Üniversitelerin spor etkinliklerini Federasyonla koordineli bir şekilde sürdürmelerini sağlamak,
- Federasyona gelir sağlamak amacıyla, sponsorluk ve her türlü ticari faaliyette bulunmak, taşınmaz mal alım- satımı ve kiralanması faaliyetlerini yürütmek,
- Sporcuların tescil, vize ve transfer işlemlerini yapmak,
- Federasyonun yıllık ve dört yıllık master ve stratejik planını, performans programını içeren taahhütnameyi Bakan'a sunmak,
- Diğer spor federasyonları, il müdürlükleri, kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlerle işbirliği içinde çalışmak,
- Federasyonunun faaliyetleri ile ilgili talimatları hazırlamak ve uygulamak.

3. GEREÇ ve YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırma grubu, veri toplama araçları, verilerin analizi ve araştırmanın etik yönü hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinin kullanıldığı bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2017).

3.2. Araştırma Grubu

Araştırmaya Üniversitelerarası müsabakalarda yarışan toplam 226 katılımcı katılmıştır. Katılımcılardan elde edilen ölçekler doğrultusunda 12 tanesinin kullanılamayacak düzeyde olduğu belirlenmiş ve değerlendirme dışında bırakılmıştır. Ölçek, katılımcılara 2017-2018 eğitim öğretim yılı Üniversite Sporları Federasyonu'nun faaliyet takviminde yer alan spor müsabakalarına Sivas Cumhuriyet Üniversitesi adına takım sporları (Futsal, Voleybol, Hentbol, Futbol, Rugby) ve bireysel (Tırmanış, Güreş, Yüzme, Kayak, Kick boks, Oryantiring, Satranç, Atletizm, Judo, Karate, Badminton, Tenis, Wushu) spor branşlarında katılan sporcu öğrencilere müsabaka günü ya da müsabaka takviminden iki hafta önce yüz yüze görüşülerek ölçek uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan 7 maddelik "Kişisel Bilgi Formu" ve bireylerin hedef yönelimlerini belirlemek için Chi ve Duda tarafından 1993'de geliştirilen ve Toros tarafından 2000 yılında Türkçeye uyarlanan 13 maddeden oluşan Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği (SGEYÖ) kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu , öğrenim gördüğü bölüm, sınıf , spor branşı , ve spor deneyimi ile ilgili demografik bilgilerini içeren toplam 7 sorudan oluşmaktadır.

3.3.2. TEOSQ- Hedef Yönelimi (Görev ve Ego Yönelim) Ölçeği

Ölçek, Duda ve Nicholls (1992) tarafından geliştirilmiştir. Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği, 7'si görev (2, 5, 7, 8, 10, 12 ve 13. sorular), 6'sı ego (1, 3, 4, 6, 9 ve 11. sorular) yönelimine dönük olmak üzere 13 ifadeden oluşmaktadır. Ölçeği yanıtlayanlar her bir maddeye katılımlarını beşli likert değerlendirme sistemine göre yapmaktadır. Likert değerlendirmesi “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum, Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” şeklindedir. Ölçeğin Türk sporcuları için uyarlanması Toros, (2001) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin değerlendirilmesinde 1-5 arası elde edilen puanların toplamı göz önünde bulundurulmaktadır.

3.4. Verilerin Analizi

Ölçekten elde edilen verilerin istatistiksel analizi için SPSS 24 (Statistical Package for Social Sciences, Chicago, Illinois, United States) bilgisayar programı kullanılmıştır. Demografik değişkenler frekans yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Araştırmada ilk olarak analizlerin uygunluğu ve varsayımların kontrolü için boş verilerin değerlendirilmesi ve normallik testi işlemleri yapılmıştır. Bu işlemler sonucunda, hatalı ve eksik dolduran 12 kişinin verileri analiz dışı bırakılarak kalan 214 kişinin verileri üzerinden analizler yapılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğe verilen yanıtların iç tutarlılığı Cronbach alpha (α) ile incelenmiş ve katsayı 0,87 olarak bulunmuştur. Yapılan tüm değerlendirmelerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak dikkate alınmıştır. Ölçeğe ait toplam puan dağılımı için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir. Verilerin dağılımlarının normal kabul edilebilmesi için çarpıklık ve basıklık değerlerine dikkat edilmektedir. Bu değerlerin $p > 0,05$ olması gözlenmelidir (Kline, 2011). Bu doğrultuda öğrencilerin cinsiyet ve branş (takım sporu- bireysel spor) değişkenlerine göre ölçekten aldıkları puanlar arasında fark olup olmadığını

belirlemek amacıyla verilere bağımsız gruplar t-testi, bölüm, sınıf değişkenine göre farklılıkları tespit etmek amacıyla One-Way Anova testi, yaş ve spor yaşı ile hedef yönelimleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise Pearson-Korelasyon testi uygulanmıştır.

3.5. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın etik yönü Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulundan alınan 60263016-050.06 sayılı ve 13.12.2017 tarihli etik kurulu raparıyla gerçekleştirilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamına alınmış 214 öğrencinin (132 erkek, 82 kadın) betimsel istatistikleri ve Hedef yönelimi (Görev ve Ego yönelimi) ölçeğinden almış oldukları puanlara ilişkin Hedef Yönelimi (Görev ve Ego Yönelim) Ölçeğinin değişkenlere göre Frekans Değerleri ve Aritmetik Ortalama Puanları, One-Way Anova T-Testi Sonuçları, Pearson-Korelasyon testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Katılımcıların kişisel bilgiler alt boyutunda yer alan öğrenim durumu seçeneğinden elde edilen bulgulara göre tamamının lisans düzeyindeki sporcu öğrenci olduğu belirlenmiştir. Katılımcılardan elde edilen bulguların devamı tablolar halinde bu kısımda sunulmaktadır.

Tablo 1’de araştırmaya katılan sporcuların Yaş değişkenine göre dağılım sonuçları görülmektedir.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Yaşlarına Göre Dağılımı

		F (Kişi Sayısı)	% (Yüzde Oranı)
Yaş	19-21 Yaş	80	37,4
	22-24 Yaş	94	43,9
	25-27 Yaş	40	18,7
	Toplam	214	100,0

Tablo 1’de araştırmaya katılan sporcuların yaş değişkenine göre sonuçları görülmektedir. Tabloya göre araştırmaya en yoğun katılımın 22-24 yaş arası sporcu öğrencilerden ($f_{22-24 \text{ yaş}} = 94$, %43,9) olduğu diğer taraftan en az katılımın ise 25-27 yaş grubunda ($f_{25-27 \text{ yaş}} = 40$, %18,7) olduğu görülmektedir.

Tablo 2’de araştırmaya katılan sporcuların cinsiyet değişkenine göre dağılım sonuçları görülmektedir.

Tablo 2. Araştırma Grubunun Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		F (Kişi Sayısı)	% (Yüzde Oranı)
Cinsiyet	Erkek	132	61,7
	Kadın	82	38,3
	Toplam	214	100,0

Tablo 2’de araştırmaya katılan sporcuların cinsiyet değişkenine göre sonuçları görülmektedir. Tabloya göre erkek sporcuların sayısı f_{erkek} 132 (% 61,7) kadın sporcuların sayısı ise $f_{\text{kadın}}$ 82 (% 38,3) olduğu görülmektedir.

Tablo 3’de araştırmaya katılan sporcuların bölüm değişkenine göre dağılım sonuçları görülmektedir.

Tablo 3. Araştırma Grubunun Bölümlerine Göre Dağılımı

	F (Kişi Sayısı)	% (Yüzde Oranı)
Bölüm		
Beden Eğitimi ve Spor ğretmenliği	86	40,2
Antrenörlük Eğitimi	65	30,4
Spor Yöneticiliği	63	29,4
Toplam	214	100,0

Tablo 3’te araştırmaya katılan sporcuların bölüm değişkenine göre sonuçları görülmektedir. Tabloya göre Beden Eğitimi ve Spor ğretmenliği bölümü ğrencilerinin katılım sayısının ($f_{\text{Beden Eğitimi ve Spor ğretmenliği}}=86$, %40,2) ve yüzde oranının fazla olduğu görülürken Spor Yöneticiliği ğrencilerinin katılım sayısının ($f_{\text{spor yöneticiliği}}=63$, %29,4) ve yüzde oranının en düşük olduğu grlmştir.

Tablo 4’de araştırmaya katılan sporcuların sınıflarına göre dağılım sonuçları görülmektedir.

Tablo 4. Araştırma Grubunun Sınıflarına Göre Dağılımı

	F (Kişi Sayısı)	% (Yüzde Oranı)
Sınıf		
1.Sınıf	13	6,1
2.Sınıf	44	20,6
3.Sınıf	72	33,6
4.Sınıf	85	39,7
Toplam	214	100,0

Tablo 4’te araştırmaya katılan sporcuların sınıf değişkenine göre sonuçları görülmektedir. Tabloya göre araştırmaya en yoğun katılımın 4.sınıf öğrencilerinden ($f_{4.\text{sınıf}}=85$, %39,7) olduğu diğer taraftan en az katılımın ise 1.sınıf ($f_{1.\text{sınıf}}=13$, %6,1) ğrencilerinden olduğu görülmektedir.

Tablo 5’de araştırmaya katılan sporcuların branş değişkenine göre dağılım sonuçları görülmektedir.

Tablo 5. Araştırma Grubunun Branşlarına Göre Dağılımı

		F	%
		(Kişi Sayısı)	(Yüzde Oranı)
Branş	Takım Sporları	95	49,5
	Bireysel Sporlar	119	50,5
	Toplam	214	100,0

Tablo 5’te araştırmaya katılan sporcuların branş değişkenine göre sonuçları görülmektedir. Tabloya göre takım sporları yapan öğrencilerin ($f_{\text{takım sporları}}= 95$, %49,5) kişi sayısı ve yüzde oranı düşükken bireysel spor yapan öğrencilerin ($f_{\text{bireysel sporlar}}=119$, %100,0) kişi sayısı ve yüzde oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6’de araştırmaya katılan sporcuların spor yaşlarına göre dağılım sonuçları görülmektedir.

Tablo 6. Araştırma Grubunun Spor Yaşlarına Göre Dağılımı

		F	%
		(Kişi Sayısı)	(Yüzde Oranı)
Spor Yaşi	1-3 Yıl	37	17,3
	4-6 Yıl	76	35,5
	7-9 Yıl	101	47,2
	Toplam	214	100,0

Tablo 6’da araştırmaya katılan sporcuların spor yaşi değişkenine göre sonuçları görülmektedir. Tabloya göre 1-3 yıl arası spor yapan sporcu öğrencilerin ($f_{1-3}= 37$, %17,3) oranı en düşük olarak tespit edilirken spor yaşi 7-9 yıl ($f_{7-9}= 101$, %47,2) aralığında olan sporcu öğrenciler ise en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 7’de araştırmaya katılan sporcuların takım sporlarına göre dağılım sonuçları görülmektedir.

Tablo 7. Araştırma Grubunun Takım Sporlarına Göre Dağılımı

Branş	F (Kişi Sayısı)	% (Yüzde Oranı)	
Futsal	22	10,3	
Hentbol	17	7,9	
Takım	Futbol	20	9,3
Sporları	Rugby	18	8,4
	Voleybol	18	8,4
	Toplam	95	100,0

Tablo 7’de araştırmaya katılan sporcuların takım sporları değişkenine göre sonuçları görülmektedir. Tabloya göre takım sporları yapan sporcu öğrenciler incelendiğinde oranı en düşük Hentbol takımı ($f_{hentbol}= 17, \%7,9$) olurken katılım oranı en yüksek Futsal takımı ($f_{futsal}= 22, \%10,3$) olduğu görülmektedir.

Tablo 8’de araştırmaya katılan sporcuların bireysel sporlara göre dağılım sonuçları görülmektedir.

Tablo 8. Araştırma Grubunun Bireysel Sporlara Göre Dağılımları

	Branş	F (Kişi Sayısı)	% (Yüzde Oranı)
	Sportif Tırmanış	11	5,1
	Güreş	11	5,1
	Yüzme	7	3,3
	Kayak	13	6,1
	Kickbox	10	4,7
	Oryantiring	7	3,3
Bireysel Sporlar	Satranç	10	4,7
	Atletizm	13	6,1
	Judo	6	2,8
	Karate	7	3,3
	Badminton	10	4,7
	Tenis	7	3,3
	Wushu	7	3,3
	Toplam	119	100,0

Tablo 8’de araştırmaya katılan sporcuların bireysel sporlar değişkenine göre sonuçları görülmektedir. Tabloya göre bireysel spor yapan sporcu öğrencilerden en düşük katılım Judo ($f_{\text{judo}}= 6, \%2,8$) olurken en yüksek bireysel spor yapan sporcu ğrenci katılımının Atletizm ($f_{\text{atletizm}}=13 6,1$) ile Kayak ($f_{\text{atletizm}}= 13, \% 6,1$) olduğu görülmektedir.

Tablo 9’da Araştırmaya katılan sporcuların TEOSQ- Hedef Yönelimi (Görev ve Ego Yönelim) ölçeğinin frekans değerleri ve aritmetik ortalama puanları görülmektedir.

Tablo 9. TEOSQ- Hedef Yönelimi (Görev ve Ego Yönelim) Ölçeğinin Frekans Değerleri ve Aritmetik Ortalama Puanları

Ölçek Maddeleri		$\bar{X}$	Ss
1. Oyun veya beceriyi yapabilen tek kişi ben olduğumda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Ego yönelimi	3,73	1,163
2. Yeni bir beceri öğrendiğimde ve bu beceri bende daha çok uygulama isteği uyandırdığında kendimi sporda çok başarılı hissederim	Görev Yönelimi	3,81	1,049
3. Arkadaşımdan daha iyi yapabildiğimde kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Ego yönelimi	3,96	0,887
4. Diğerleri benim kadar iyi yapamadığında kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Ego yönelimi	3,62	1,101
5. Uygulaması eğlenceli bir şey öğrendiğimde kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Görev Yönelimi	3,68	1,242
6. Benim başarılı, diğerlerinin başarısız olduğunda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Ego yönelimi	3,53	1,221
7. Çok deneyerek yeni bir beceriyi öğrendiğimde kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Görev Yönelimi	3,67	1,212
8. Sıkı çalıştığımda kendimi sporda çok başarılı hissederim	Görev Yönelimi	3,80	1,226
9. En fazla sayı/ gol/ puan / skor vs. Ben yaptığımda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Ego yönelimi	4,08	1,074
10. Öğrendiğim bir şey bende daha fazla uygulama isteği uyandırdığında kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Görev Yönelimi	3,84	1,135
11. En iyi ben olduğumda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Ego yönelimi	3,99	0,969
12. Öğrendiğim bir beceriyi gerçekten doğru yaptığıma inandığımda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Görev Yönelimi	4,01	,971
13. Elimden gelenin en iyisini yaptığımda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	Görev Yönelimi	4,08	,963

N=214

Tablo 10’da araştırmaya katılan sporcuların cinsiyet değişkenine göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları görülmektedir.

Tablo 10. Araştırmaya Katılan Sporcu ğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	P
Hedef Yönelimi	Görev Yönelimli Hedefler	Erkek 132	26,522	5,870	1,163	p>0,05
		Kadın 82	27,500	6,146		
	Ego Yönelimli Hedefler	Erkek 132	22,886	5,273	0,095	p>0,05
		Kadın 82	22,951	4,015		

Tablo 10’da araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre hedef yönelimi alt boyutları olan görev yönelimli hedefler ve ego yönelimli hedeflerine ait ortalama değerler arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (p>0,05). Buna göre ortlamalara bakıldığında görev yönelimli hedefler alt boyutunda erkek katılımcıların ortalama 26,522±5,870, kadın katılımcıların ortalamalarının ise 27,500±6,146 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 11’de araştırmaya katılan sporcuların branş değişkenine göre T-Testi Sonuçları sonuçları görülmektedir.

Tablo 11. Araştırmaya Katılan Sporcuların Branş Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar		N	$\bar{X}$	Ss	T	P
Branş						
Görev Yönelimli Hedefler	Takım Sporları	95	27,386	5,355		
	Bireysel Sporlar	119	26,416	6,529	1,187	p>0,05
Ego Yönelimli Hedefler	Takım Sporları	95	21,490	4,579		
	Bireysel Sporlar	119	24,305	4,659	4,456	P<0,05

Tablo 11’de araştırmaya katılan sporcuların branş değişkenine göre bağımsız gruplar t-Testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 11’de araştırmaya katılan sporcuların branş değişkenine görev yönelimli hedefler alt boyutunda ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Buna karşın puan ortalamaları karşılaştırıldığında takım sporu yapan katılımcıların bireysel spor yapan katılımcılara göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Ego yönelimli hedefler alt boyutuna bakıldığında sporcuların branş değişkenine göre ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Ortalamalar dikkate alındığında bireysel spor yapan katılımcıların takım sporu yapan katılımcılara göre ortalama puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 12’de araştırmaya katılan sporcuların bölüm değişkenine göre One-Way Anova Testi sonuçları görölmektedir.

Tablo 12. Araştırmaya Katılan Sporcuların Bölüm Değişkenine Göre One-Way Anova Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Branş	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Farkın Kaynağı
							2<1
Görev	1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	86	27,220	5,175			
Yönelimli	2. Antrenörlük Eğitimi	65	25,246	7,322	4,119	p>0,05	2<3
Hedefler	3. Spor Yöneticiliği	63	28,158	5,124			
	Toplam	214	26,897	5,982			
	1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	86	22,860	4,438			
Ego Yönelimli							
Hedefler	2. Antrenörlük Eğitimi	65	21,861	5,771	3,422	p>0,05	2<3
	3. Spor Yöneticiliği	63	24,063	3,991			
	Toplam	214	22,911	4,820			

Tablo 12’da araştırmaya katılan sporcuların bölüm değişkenine göre ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Görev yönelimli hedefler alt boyutunda farkın kaynağını belirlemek için yapılan post-hoc LSD testi sonuçlarına bakıldığında Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü ($BEÖ_{ort}=27,220\pm5,175$) spor yöneticiliği bölümü ($SYB_{ort}=28,158\pm5,124$) öğrencilerinin antrenörlük eğitimi bölümü ($AEB_{ort}=25,246\pm7,322$) öğrencilerine göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ego yönelimli hedefler alt boyutuna bakıldığında sporcuların bölüm değişkenine göre ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Buna göre spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin, antrenörlük eğitimi bölümü ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerine göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13'te araştırmaya katılan sporcuların sınıf değişkenine göre Anova Testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 13. Araştırmaya Katılan Sporcuların Sınıf Değişkenine Göre Anova Sonuçları

Alt boyutlar	Sınıf	N	ort	Ss	f	p	Farkın Kaynağı
Görev Yönelimli Hedefler	1.Sınıf	13	29,076	5,529			
	2.Sınıf	44	26,022	6,963	1,970	p>0,05	
	3.Sınıf	72	26,041	6,133			
	4.Sınıf	85	27,741	5,223			
Ego Yönelimli Hedefler	1.Sınıf	13	22,615	4,822			
	2.Sınıf	44	23,386	5,349	2,462	p>0,05	
	3.Sınıf	72	21,722	4,756			
	4.Sınıf	85	23,717	4,452			

Tablo 13'de araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine göre anova testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin sınıf değişkenine göre ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. (p<0.05)

Tablo 14'te araştırmaya katılan sporcuların yaş değişkenine göre Pearson-Korelasyon Testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 14. Araştırmaya Katılan Sporcuların Yaş Değişkenine Göre Pearson-Korelasyon Testi Sonuçları

	Görev Yönelimli Hedefler	Ego Yönelimli Hedefler
R	0,066	0,258
P	0,338	0,000
Yaş N	214	214
$\bar{X}$	26,89	22,91
Ss	5,98	4,82

Tablo 14'te araştırmaya katılan sporcuların yaş değişkenine göre pearson korelasyon analiz sonuçlarına bakıldığında görev yönelimli hedefler alt boyutunda pozitif yönde anlamlı olmayan bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,066$).

Ego yönelimli hedefler alt boyutunda ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,258$). Bu doğrultuda sporcuların yaşları arttıķa görev yönelimli hedefler ve Ego yönelimli hedefler düzeylerinin de artacağı söylenebilir.

Tablo 15. Araştırmaya Katılan Sporcuların Spor yaşı Değişkenine Göre Pearson-Korelasyon Testi Sonuçları

		Görev Yönelimli Hedefler	Ego Yönelimli Hedefler
Spor yaşı	R	0,015	-0,028
	P	0,826	0,681
	N	214	214
	$\bar{X}$	27,89	21,32
	Ss	5,94	4,79

Tablo 15'te araştırmaya katılan sporcuların spor deneyimi değişkenine göre pearson korelasyon analiz sonuçlarına bakıldığında görev yönelimli hedefler alt boyutunda pozitif yönde anlamlı olmayan bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,015$).

Ego yönelimli hedefler alt boyutunda ise negatif yönde anlamlı olmayan bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-0,028$). Bu doğrultuda sporcuların spor deneyimleri arttıkça görev yönelimli hedeflerinin artacağı, ego yönelimli hedeflerinin ise azalacağı söylenebilir.

5. TARTIŞMA

Yapılan araştırma kapsamında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi adına üniversiteler arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin çeşitli değişkenler açısından hedef yönelimlerini incelemek amacı ile anketle çeşitli sorular yönlendirilmiş ve gönüllük esası ile bu çalışmaya katılan ve amacına uygun şekilde soruları işaretleyen 214 öğrenci değerlendirilmeye alınmıştır. Araştırmanın değerlendirilmesi anketle elde edilen verilerin benzer çalışmalarla sonuçları itibari ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda yapılan benzer çalışmaların sonuçlarının paralellik ve zıtlık göstermesine değinilmiş ve yorumlanmıştır.

Üniversitede spor eğitimi alan öğrencilerin (araştırma katılımcıları), yaş aralıkları incelendiğinde, **22-24** yaş aralığında en fazla katılımın olduğu (% 43,9), bunun yanı sıra en az katılımın **25-27** yaş aralığı olduğu (% 18,7) olduğu görülmektedir (**Tablo 1**). Kaygusuz'un (2016) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerine yönelik çalışmasında araştırmaya en yüksek katılımın 21-23 yaş aralığında (% 50) olduğu, buna nazaran en düşük katılımın ise 27-28 yaş aralığı (% 7,4) olduğu bilinmektedir. Üngür'ün (2009) yapmış olduğu çalışmasında 18-20 yaş aralığında katılımın en yüksek olduğu (%30,4) buna nazaran en düşük katılımın ise 24-26 yaş aralığında (% 18.0) olduğu bilinmektedir. Toy 'un (2015) araştırma grubu olarak güreşçileri seçtiği çalışmasında ise en yüksek katılım 16-19 yaş aralığı (% 44,8) olduğu en düşük katılımın ise 28-31 yaş aralığı (%3,8) olduğu bilinmektedir. Leeann M. (2011) de çeşitli spor klüplerine toplamda 1911 sporcu üzerine yapmış olduğu çalışmasında ise katılımcıların büyük çoğunluğu (% 92) 18-22 yaş aralığındadır. Katılımcıların% 1'inden azı (8) 18 yaşından küçük,% 16'sı (279) 18 yaşında,% 22'si (427) 19 yaşında,% 22'si (424) 20 yaşında,% 22'sini oluşturuyordu. Elde edilen bu veriler ışığında, üniversitelerde spor eğitimi alan öğrencilerin yaş ortalamalarının, **22-24** aralığında olması normal olarak görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde erkeklerin katılım oranı (% 61,7) iken kadınların katılım oranı (% 38,3) olduğu görülmektedir (**Tablo 2**). Kaygusuz'un (2016) araştırma grubunda katılımcıların cinsiyet değişkeni incelendiğinde erkek katılımcıların oranı (% 53,3)

iken kadın katılımcıların oranı (% 44,7) olduğu bilinmektedir. Kimberly S. Woodson'un (2014) Amerika Birleşik Devletleri'nde çeşitli üniversitelerde yapmış olduğu çalışmasında ise erkek katılımcıların oranı (% 28,9) iken kadın katılımcıların oranı (% 71,1) olarak bilinmektedir. Çeşitli çalışmalarda araştırma grubunu oluşturan sporcu öğrencilerin cinsiyete göre katılım oranları farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırma grubunu oluşturan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin cinsiyete göre katılım oranı okulun kabul ettiği kontenjan sayısı ile doğru orantılıdır. Bu sebeble araştırma grubunu oluşturan sporcu öğrencilerin cinsiyete göre katılım oranları normal karşılanmaktadır.

Ülkemizde yüksek öğretim kurumlarında spor eğitimi farklı alanlarda eğitim ve öğretimi yürütülmektedir. Bu alanlar farklı isimlerde yüksek okul veya eğitim fakültelerine bağlı bölümler olarak görülmektedir. Ayrıca bu yüksek okullara ve fakültelelere bağlı olan bölümlerin isimleri de üniversiteden üniversiteye değişiklik göstermektedir. Söz konusu temel alanlar, sporda yönetim bilimleri, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, antrenörlük eğitimi ve rekreasyon eğitimi olarak bilinmektedir (Gül,2011). Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların okuduğu bölüm değişkenine göre incelendiğinde katılımın en yüksek olduğu bölümün beden eğitimi öğretmenliği (%40,2) olduğu diğer bölümlerdeki katılım oranı ise antrenörlük eğitimi (% 30,4) ve spor yöneticiliği (% 29,4) olduğu görülmektedir (**Tablo 3**).Sivas Cumhuriyet Üniversitesinin 2018 yılında yayınlamış olduğu kılavuzda Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokuluna mülakatla alınacak öğrencilerin toplamda 100 öğrencinin okula alınacağı ve bu öğrencilerden 40 tanesi Beden eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü 30 tane öğrenci Antrenörlük bölümü ve 30 tane öğrencinin ise Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinden olacağı belirtilmiştir. Bu verilere incelendiğinde araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin bölümlere göre katılım oranının normal olduğu görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan sporcu öğrencilerin sınıf değişkenine göre incelendiğinde en yüksek katılımın 85 öğrenci (% 39,7) ile 4.sınıf olduğu en az katılımın ise 13 öğrenci (%6,7) ile 1. sınıf olduğu görülmektedir (**Tablo 4**). Araştırma grubunu oluşturan sporcu öğrencilerin okul takımlarında 4. sınıf

öğrencilerinin oran olarak en yüksek katılımı sağlaması okul takımlarında tecrübeli öğrencilere öncelik verildiği ile alakalı olabilir. Buna nazaran katılım oranı en düşük olan 1. sınıf öğrencilerinin ise okula adaptasyon ve çevreyi tanıma süreci içerisinde olduğundan okul takımlarında daha az yer alması söz konusudur.

Ülkemizdeki Spor Bilimleri Fakülteleri ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında okuyan öğrenciler üniversiteler arası spor müsabakalarında çeşitli branşlarda mücadele etmektedirler. Bu branşların bir kısmını takım sporları (*Basketbol, Buz Hokeyi, Dragon Bot, Futbol, Halk Oyunları, Hentbol, Hokey, Korfbol, Korumalı Futbol, Kürek, Plaj Hentbolu, Plaj Voleybolu, Ragbi, Salon Futbolu, Su Topu, Voleybol, Kriket*) oluşturuyorken diğer kısmını bireysel sporlar (*Atıcılık, Atletizm, Badminton, Bilardo, Bilek Güreşi, Boks, Bowling, Briç, Jimnastik, Dans, Kros, Eskrim, Frizby, Güreş, Halter, Judo, Kano, Karete, Kayak, Masa Tenisi, Muay Tai, Okçuluk, Oryantiring, Stranç, Spor Tırmanışı, Squash, Teakwando, Tenis, Triatlon, Yelken, Yüzme*) oluşturmaktadır (TUSF Talimatı,2018). Çalışmamızın araştırma grubunu oluşturan sporcu öğrencilerin branş değişkenine göre incelendiğinde ise, takım sporu yapan öğrencilerin sayısı 95 (% 49,5) iken bireysel spor yapan öğrencilerin sayısı 119 (% 50,5) olduğu görülmektedir (**Tablo 5**).

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin spor deneyimlerine göre incelendiğinde en çok katılımın 7-9 yıl (% 47,2) olduğu en az katılımın ise 1-3 yıl (% 17,3) olduğu görülmektedir (**Tablo 6**). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri spor mülakatı ile öğrenci alımı yapmaktadır ve mülakatta yüzlerce sporcu öğrenci arasından seçilmek için düzenli spor yapmak başarı sağlamak için önemlidir. Ek olarak Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrenci alımında spor öz geçmişi olan öğrencilere ek puan verilmektedir. Bununla birlikte Kaygusuz'un (2016) çalışmasındaki araştırma grubunu oluşturan sporcu öğrencilerin katılım oranı incelendiğinde en yüksek katılımın 5-8 yıl (% 36,2) ve 8-14 yıl (%36,2) spor deneyimi ile en yoğun katılım olduğu bilinmektedir. Çalışmamızı oluşturan sporcu öğrenci grubunun spor deneyiminin katılım oranı en yüksek 7-9 yıl olarak çıkması beklenen bir sonuçtur.

Araştırma grubunu oluşturan ve takım sporu (*Futsal, Hentbol, Futbol, Rugby, Voleybol*) yapan sporcu öğrenciler incelendiğinde en çok katılım Futsal takımı (%10,3) olduğu en düşük katılımın ise Hentbol takımı (% 7,9) olduğu görülmektedir (**Tablo 7**). Bununla birlikte araştırma grubunu oluşturan sporcu öğrencilerin bireysel spor (*Tırmanış, Güreş, Yüzme, Santranç, Judo, Kayak, Kikbox, Oryantiring, Atletizm, Karete, Badminton, Tenis, Wushu,*) yapan öğrenciler incelendiğinde en yüksek katılım Kayak ve Atletizm (% 6,1) olduğu en düşük katılımın ise judo (% 2,8) olduğu görülmektedir (**Tablo 8**). Türkiye Üniversiteler Arası Spor Federasyonu takım sporu olarak 19 farklı branşta sporcu ve 31 farklı branşta bireysel sporcu öğrenci yarıştırmaktadır. Araştırma grubunu oluşturan sporcu öğrenciler Üniversiteler Arası Spor Müsabakalarına her yıl farklı takımlarla katılmaktadır. Farklı takımlarla katılması ise okula mülakatla alınan öğrencilerin branşları ve okuldaki öğretmenlerin spor uzmanlığı alanı ile alakalıdır.

Araştırma grubundaki öğrencilerin cinsiyet (**Tablo 10**) değişkenine göre sınıflandırıldığında % 61,7'sinin erkek % 38,3'ünün ise kadın öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya katılan sporcuların cinsiyet değişkenine göre ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($t=1,163$, $p>0.05$). Buna karşın puan ortalamaları karşılaştırıldığında görev ve ego yönelimli hedefler alt boyutunda kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kelecek (2013) çeşitli branşlarla ilgili olan sporcular üzerine yapmış olduğu çalışmada puan ortalamaları karşılaştırıldığında görev ve ego yönelimli hedefler alt boyutunda erkeklerin kadın katılımcılara göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Ek olarak hem kadın, hem erkek hem de tüm katılımcılar için hedef yönelimi ölçeği alt boyutlarındaki en düşük ortalama değerini “ego yönelimi” alt boyutunda; en yüksek ortalama değerini “hedef yönelimi” alt boyutunda elde edildiğini belirlemiştir. Bu çalışma sonucu itibarıyla çalışmamızla zıtlık göstermektedir.

Kayğusuz (2016) yılında Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerine yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin görev ve ego yönelimli hedefler ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Spor hayatlarında altyapıdan profesyonelliğe kadar kadın ve erkek sporcular benzer süreçlerden geçtiği gibi, benzer duygu durum ve olayları yaşarlar. Bunun yanında kadın ve erkek sporcuların içinde oldukları profesyonel spor yaşamları; antrenman temposu, yoğun kamp dönemi, fiziksel gereklilikler ve beslenme tarzı gibi pek çok yönden benzerlik göstermektedir. Sporcular üst düzey performansa ulaşmak için cinsiyet ayrımı olmaksızın bu yaşam tarzına uyum sağlamak durumunda kalırlar. Sporcular küçük yaşlardan itibaren farklı sosyal çevrelerde/spor ortamlarında farklı durumlar ile karşılaşır, farklı duygular yaşarlar ve bu süreçte hedef yönelimleri farklılık gösterebilir (Keleş,2013).Araştırma grubumuz sporcu öğrencilerinden kadın sporcuların erkek sporculara göre hedef yönelimlerinin yüksek çıkması ise sporda başarılı olma isteği, kendi bulunduğu takımın en iyisi olma çabası, topluma ve bulunduğu çevreye kendini ispatlama çabası içerisinde olması ile alakalı olabilir. Araştırmaya katılan sporcuların branş değişkenine (**Tablo 11**) göre görev yönelimli hedefler alt boyutunda ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Buna karşın puan ortalamaları karşılaştırıldığında takım sporu yapan katılımcıların bireysel spor yapan katılımcılara göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Ego yönelimli hedefler alt boyutuna bakıldığında sporcuların branş değişkenine göre ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Ortalamalar dikkate alındığında bireysel spor yapan katılımcıların takım sporu yapan katılımcılara göre ortalama puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Takım sporu yapan bireylerin kişisel performansının yanında takımla olan uyumu ve bir makinenin dişlileri gibi hiçbir şekilde aksamayacak şekilde senkronize olmak hedeflenen başarıyı yakalamak adına kuşkusuz çok önemlidir. Bu bağlamda takım sporu yapan öğrencilerin verilen görevi en iyi şekilde yerine getirme gayreti ve takım uyumunu yakalayıp takımdan elde edilecek olan

verimi en yükseğe çıkartma çabası görev yönelimi eğimli bireysel sporculara göre yüksek çıkmasını sağlamış olabilir.

Bireysel olarak sahip olunan bir yönelim, güdüsel iklim etmenlerinin etkisiyle güçlenmekte, zayıflamakta veya bazen tersine dönmektedir. Bununla birlikte ego ile ilişkili hedef yönelimine sahip bireyin performans iklimine sahip bir ortamda başarılı olacağı; her iki özelliğin birbirini beslediği; literatürden görülmektedir. Yine görev ile ilişkili hedef yönelimine sahip bireylerin, ustalık iklimine sahip spor ortamında başarılı olacağı, iki özelliğin birbirini pekiştirdiği gözlenmiştir(Papaioannou,1995).

Bununla birlikte Toros (2001), elit ve elit olmayan basketbol oyuncularının yüksek yaşam doyumuna sahip olduklarını, performans ikliminin ortalama puanlarının, ego yönelimi ortalama puanlarından oldukça farklı olduğunu bulmuştur. Sporcular belli düzeyler de hem ego ile ilişkili hedef yönelimine hem de görevle ilişkili hedef yönelimine sahip görünmektedir. Buna ek olarak hem performans iklimi hem de ego yönelimi yüksek olanların yaşamdan daha çok haz aldığı gözlenmektedir.

Literatüre göre, görev yönelimi yüksek oyuncular, takım ortamını ustalık iklimi olarak algılar ve bu tür sporcular aktivitelere daha keyif alırlar. Sporcuların hedef yönelimlerinin değişimindeki muhtemel etkilerden bir tanesi yarışma sezonunun zamanıdır. Williams (1994) yetişkin bayan beysbol oyuncularını ile yaptığđ çalışma da, sporcuların yarışma sezonunun başındaki ve sonundaki hedef yönelimi arasında bir ilişkinin olduğunu ileri sürer. Sezon başından sezon sonuna kadar anlamsız bir fark olmasına rağmen, sezon başı ve sezon sonu ego yönelim puanları arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır.

Araştırmacılar (Nolen; Eliot ve Dweck; Jagacinski ve Nicholls), görev yönelimli bireylerin güçlü görev yönelimine sahip olmayan bireylere göre daha uyarlanabilir davranışları benimseme eğiliminde olduğunu belirtirler.

Spor ve Egzersiz psikolojisi alanında yapılan çalışmalar göstermiştir ki, görev yönelimi yapılan spor branşının süresi ve sporcuların deneyimleri, sporun düzeyi ve motivasyonel iklim ile de ilgilidir (Kayğusuz,2016)

Toy (2015)'un güreşçiler üzerine yapmış olduğu çalışmasında serbest stil, grekoromen stil güreşçilerin ve tüm güreşçilerin görev yönelimi ve ego yönelimi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Güreşçilerin görev yönelimleri ve ego yönelimi alt boyutlarının arasındaki ilişkinin pozitif yönde olduğu, bir alt boyutun artışının diğer alt boyut puanında da artışa neden olduğu anlaşılmaktadır. Hedef yöneliminin alt boyutları olan görev ve ego yönelimi, birbirinden farklı özellikleri göstermektedir. Bu anlamda iki hedef yöneliminden birisi daha baskın olan sporcular, baskın olan hedef yönelimi doğrultusunda hedeflerine yönelmektedirler (Elliot, 1999). Görev yönelimi ve ego yönelimi her sporcuda var olduğu ve bu boyutların kendini gösterdiği derecede sporcunun sergilediği hedef yönelimini belirlemektedir (Jagacinski ve Nicholls 1984). Görev ve ego yönelimli iki bağımsız boyutun sporcuda; görev yüksek - ego yüksek, görev yüksek - ego düşük, görev düşük - ego yüksek, görev düşük - ego düşük olacağı ifade edilmiştir. Bu doğrultuda sporcuların görev ve ego hedef yönelimlerine sahip olma derecesi, belli bir yaşantı değerlendirmesi ve yargıda bulunmayı gerektirir (Toros, 2002). Sonuç olarak ülkemizde çeşitli yarışmalar (ligler, turnuvalar, şampiyonalar) ile serbest stil, grekoromen stil ve tüm güreşçilerde var olan hedef yönelimlerini arttığı görülmektedir ve bu sonuç itibariyle bizim çalışmamızla zıtlık gösterir niteliktedir.

Sonuç olarak, takım sporu yapan bireylerin hedef yönelimi eğilimleri yüksek çıkarken, bireysel sporcularda hedef yönelimi alt boyutunda ego yönelimi daha yüksek olduğu görülmektedir. Takım sporcuları daha çok görev odaklı olup bireysel performansının takıma sağlayacağı ölçüde ve tüm takımın uyum içerisinde çalışması ile birlikte başarı sonuçlar elde etmesi mümkündür ki bu da hedef yöneliminin daha yüksek çıkmasının sonucu olabilir. Ek olarak bireysel sporcuların ise ego yönelimleri daha yüksek çıkması ise tüm başarının tamamen kendi performansı ile doğrudan

ilgili olduğu ve elde edilen tüm başarısının kendi şahsi başarısı olması düşüncesi ego yönelimlerinin yüksek olması ile açıklanabilir.

Araştırmaya katılan sporcuların bölüm değişkenine (**Tablo 12**) göre ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Görev yönelimli hedefler alt boyutunda Farkın kaynağını belirlemek için yapılan post-hoc LSD testi sonuçlarına bakıldığında Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin Antrenörlük Eğitimi bölümü öğrencilerine göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ego yönelimli hedefler alt boyutuna bakıldığında sporcuların bölüm değişkenine göre ölçekten almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Farkın kaynağını belirlemek için yapılan post-hoc LSD testi sonuçlarına bakıldığında Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerinin Antrenörlük Eğitimi bölümü öğrencilerine göre puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan sporcuların yaş değişkenine (**Tablo 14**) göre pearson korelasyon analiz sonuçlarına bakıldığında görev yönelimli hedefler alt boyutunda pozitif yönde anlamlı olmayan bir ilişki tespit edilmiştir ($r=,066$). Ego yönelimli hedefler alt boyutunda ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=,258$). Bu doğrultuda sporcuların yaşları arttıkça görev yönelimli hedefler ve Ego yönelimli hedefler düzeylerinin de artacağı söylenebilir.

Toy (2015) yılında güreşçiler üzerine yapmış olduğu çalışmasını yaş değişkeni açısından incelendiğinde güreşçilerin yaşı arttıkça ego yöneliminin de (X ego yönelimi= 3,5833) arttığı görülmektedir fakat güreşçilerin görev yönelimi puanları incelendiğinde ise “24-27 yaş” aralığındaki güreşçilerin görev yönelimi puanlarının (X görev yönelimi=4,0561) en yüksek olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda bizim çalışmamızla sonucu itibariyle benzerlik göstermektedir.

Üngür (2009) amatör ve profesyonel futbolcularda hedef yönelimi ve algılanan motivasyonel iklim arasındaki ilişkiyi belirlemeyi hedefleyen çalışmasında

yaş faktörünün ve spor yapma süresinin, ego yönelimi, görev yönelimi, performans iklimi ve ustalık ikliminde anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı ortaya çıkmıştır. Toros (2001) yılında elit ve elit olmayan düzeydeki erkek basketbolcular üzerine yapmış olduğu çalışmada yaş grubunu 23 yaşı altı ve üzeri diye iki gruba ayırıp hedef ve görev yönelimleri üzerine değerlendirmiş sonuç olarak yaş değişkeninin hedef ve görev yönelimi üzerinde istatistiksel anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Yaş grubu büyük olan öğrencilerin amaçlara ulaşma konusundaki uyumu tamamlamış olduğu, toplumsallaşmada ve sosyal statüde diğer yaş gruplarına göre daha kemik bir yapıya yerleştiği bu sayede ekonomik olarak güvenliğini sağladığı, yaşadığı tecrübeyle pozitif bir kimlik kazandığı ve kendini anlayabildiği sonuçlarına ulaşılabilir. Braun (1977), gençlerin hem olumlu hem de olumsuz duyguları daha çok bildirdiklerini; buna karşın yaşlıların daha fazla genel mutluluk ifadelerini ortaya koyduklarını bulmuştur. Daha sonraki yaşlarda, yetenek, diğerlerinin performansına göre yargılanır. Bu duruma sosyal karşılaştırma adı verilir (Toros ve Yetim, 2000). Bu bağlamda bireylerin yaşı ilerledikçe hedef ve ego yönelimlerinde değişiklik göstermesi muhtemeldir. Sporcuların yaşlarının ilerlemesi ile birlikte hedef yönelimlerinin de pozitif yönde ilerlemesi sporda başarılı olma isteği ve her zaman zirvede kalmak duygusu ile ilgili olabilir.

Araştırmaya katılan sporcuların spor deneyimi değişkenine (**Tablo 15**) göre incelendiğinde pearson korelasyon analiz sonuçlarına bakıldığında görev yönelimli hedefler alt boyutunda pozitif yönde anlamlı olmayan bir ilişki tespit edilmiştir ($r=,015$). Ego yönelimli hedefler alt boyutunda ise negatif yönde anlamlı olmayan bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-,028$). Bu doğrultuda sporcuların spor deneyimleri arttıkça görev yönelimli hedeflerinin artacağı, ego yönelimli hedeflerinin ise düşeceği söylenebilir.

Toy (2015) güreşçiler üzerinde yapmış olduğu çalışmada deneyim süresi ile görev yönelimi puanları arasında 12 yıl ve üstü deneyime sahip tüm güreşçiler (X görev yönelimi=4,1735) ile 8-11 yıllık deneyime sahip tüm güreşçiler (X görev yönelimi=3,7812) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ve 12 yıl

üzerinde deneyime sahip güreşçilerin görev yönelim puanları daha yüksektir. Çalışma deneyim süresi değişkeni açısından incelendiğinde sporda deneyim süresi artarken ego yönelimi ortalama puanında düşüş gözlenmektedir. Görev yönelimli hedef puanları incelendiğinde ise spor deneyimi arttıkça pozitif yönlü bir değişiklik gözlenmektedir. Bu çalışma sonucu itibariyle çalışmamızı destekler niteliktedir.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu çalışmada, üniversiteler arası spor müsabakalarında yarışan sporcuların hedef yönelimlerinin çeşitli değişkenler açısından farklılıklar olup olmadığı incelenmiştir.

Sonuç olarak; cinsiyet değişkenine göre görev ve ego yönelimli hedeflerin alt boyutu incelendiğinde kadın katılımcıların erkeklere göre ortalama puanları yüksek olduğu görülmektedir. Takım ve bireysel olarak spor yapan katılımcıların ölçekten aldıkları puan değerlerine bakıldığında ego ve görev yönelimi alt boyutunda, takım sporu yapan katılımcıların görev yönelimi hedefleri yüksek olduğu, bireysel spor yapan katılımcıların ise ego yöneliminin yüksek olduğu sonucu tespit edilmiştir. Bölüm değişkeni ne göre hedef yönelimleri incelendiğinde; ego ve görev yönelimi alt boyutunda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü ve Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerine göre görev yönelimi hedef puanlarının daha yüksek olduğu görülmekte buna karşın ego yönelimli hedeflerde ise yöneticilik bölümü öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve antrenörlük bölümü öğrencilerine göre daha yüksek puan aldığı görülmektedir. Yaş değişkenine göre hedef yönelimleri incelendiğinde pozitif yönlü bir ilişki görülmektedir. Katılımcıların yaşı ilerledikçe hedef yönelimlerinin de yükseldiği görülmektedir. Spor deneyim süresinin artması durumunda ise görev yönelimli hedeflerinin arttığı fakat ego yönelimli hedeflerin ise azaldığı görülmektedir. Spor deneyimi artıkça sporcuların tecrübesinin arttığı ve spor yaşamı içinde koyduğu hedeflerin bir kısmını gerçekleştirdiği muhtemeldir. Spor deneyimi aynı zamanda tecrübe olduğu için sporcuların görev hedefli olmaları muhtemel olmakla birlikte birçok başarı veya başarısızlığı yaşadığı için ego yönelimli hedeflerde azalma görülmesi ise beklenebilir bir tutumdur.

Araştırmanın başlangıcında belirlenen problem ve alt problemler sınanmış ve çeşitli değişkenlerin hedef yönelimi açısından farklılıkları istatistikî açıdan incelenmiştir.

Araştırma grubundaki öğrencilerin tamamının vermiş oldukları cevapların aritmetik ortalama puanları incelendiğinde en yüksek puanın görev yönelimi sorusu *“Elimden gelenin en iyisini yaptığımda kendimi sporda çok başarılı hissedirim.”* ve

“Öğrendiğim bir beceriyi gerçekten doğru yaptığıma inandığımda kendimi sporda çok başarılı hissedirim.” olduğu görülmektedir. Ayrıca Ego yönelimi soruları incelendiğinde ise “ En fazla sayı/ gol/ puan / skor vs. Ben yaptığımda kendimi sporda çok başarılı hissedirim.” ve “En iyi ben olduğumda kendimi sporda çok başarılı hissedirim.” bu sorulara verilen cevapların aritmetik ortalama puanları en yüksek değerdedir. Bu bağlamda sporcuların hedef yönelimlerinde kendisine verilen görevi en iyi şekilde yaparak başarılı hissettiği ayrıca birey takım sporcusu ise başarıya ulaşmak için kendisine verilen görevi en iyi şekilde yapmaya çalışmasını daha çok önemsendiği çünkü kendisinin takımın bir parçası olduğu takımın başarısı için hedef yönelimlerinin bireysel sporculara göre daha baskın olduğu sonucuna varılabilir. Bunla birlikte sporcu eğer sayı/gol/puan/skor vs. ben yaptığımda kendimi sporda başarılı hissedirim demesi bireyin süreç değil sonuç odaklı hedef yöneliminin olduğunun göstergesi olabilir ve ayrıca en iyi ben olduğumda sporda kendimi başarılı hissedirim sorusuna verilen cevapların aritmetik ortalama puanının en yüksek değerler arasında yer alması da öğrencilerin ego yönelimlerinin de baskın olduğu sonucunu vermektedir.

6.2. Öneriler

- Araştırmanın farklı değişkenlerle birlikte tekrarlanması ve sonuçların ortaya konulması Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin bu konuyla ilgili olabilecek eksiklerinin belirlenmesi ve giderilmesi için yol gösterici olabilir.
- Çalışma farklı üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokullarında yapıp birbirleriyle karşılaştırılabilir.
- Sporcuların ego düzeyinin standardize edilmesi için farklı düzeydeki sporculardan karma bir takım veya bireysel mücadele edebilecek organizasyonlar oluşturulup turnuvalar düzenlenebilir.
- Sporcuların görev bilincinin artması için yapılan turnuvalarda lider görevi veya akran eğitimi görevi verilebilir.
- Yaş ve sporda deneyim ortalamaları yüksek olan sporcuların belli ölçüde tecrübe kazanana kadar öncelikle ustalaşmaları yönünde pekiştirmelerde

bulunulmalıdır. Sporcuların yüksek ustalık iklimi algısına sahip olmaları sağlanmalıdır.

7. KAYNAKLAR

Altıntaş, A. (2015) Sporcuların Zihinsel Dayanıklılıklarının Belirlenmesinde Optimal Performans Duygu Durumu, Güdülenme Düzeyi Ve Hedef Yöneliminin Rolü. Doktora Tezi, Ankara.

Ames, C. (1992b). Achievement Goals, Motivational Climate, and Motivational Processes. Roberts, G. C. (Ed.) *Motivation in Sport and Exercise*. (s. 161–76). Champaign, IL: Human Kinetics.(11)

Bacanlı, H. (2011). **Eğitim Psikolojisi**. Ankara: Pegem Akademi.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bandura, A. (1997). *Self- efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.

Bandura, A., & Jourden, F. J. (1991). Self-regulatory mechanisms governing the impact of social comparison on complex decision making. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 941-51. Retrieved July 13, 2004, from PsycINFO database.

Brunstein, J. C. (1993). Personal goals and subjective well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65: 1061-1070.

Butler, R. (1992). What Young People Want to Know When: Effects of Mastery and Ability Goals on Interest in Different Kinds of Social Comparisons, *Journal of Personality and Social Psychology*, 62, 934-943.(38)

Chastain, B. (2004). *It's not about the bra: How to play hard, play fair, and put the fun back into competitive sports*. New York: HarperCollins.

Cresswell, S., Hodge, K., Kidman, L. (2003). Intrinsic motivation in youth sport: Goal orientations and motivational climate. *Journal of Physical Education New Zealand*, **36**: 1, 15-26.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-69. Retrieved March 19, 2004, from Academic Search Premier database.

Deci, E., Betley, B., Kahle, J., Abrams, L., & Porac, J. (1981). When trying to win: Competition and intrinsic motivation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 7(1), 79-83

Duda, J. L. (1989). Relationship between task and ego orientation and the perceived purpose of sport among high school athletes. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 11(3), 318-335. Retrieved from SPORTDiscus with Full Text database.

Duda, J. L. (2005). Motivation in sport: The relevance of competence and achievement goals. In Elliot, A.J., & Dweck, C.S. (Eds.), *Handbook of competence and motivation* (pp. 318-335). New York: Guilford Press.

Duda, J. L., Chi, L., Newton, M., Walling, M. D., Catley, D. (1995). Task and ego orientation and intrinsic motivation in sport. *International Journal of Sport Psychology*, **26**: 40-63.

Duda, J. L., White, S. A. (1992). Goal orientations and beliefs about the cause of sport success among elite skiers. *The Sport Psychologist*, **6**: 334-343.

Dweck, C. S., & Leggett, E. L. (1988). A social-cognitive approach to personality and motivation. *Psychological Review*, 95, 256-273.

Elliot, A., & Dwerk, C. (2005). *Handbook of Competence and Motivation*. New York, NY: Guilford Press.

Elliot, Andrew J, (1999). “Approach And Avoidance Motivation And Achievement Goals”, **Educational Psychologist**, Vol.34, pp.169-189.

Erturan İlker, A. G. (2010) Farklı Motivasyonel iklimlere Göre İşlenen Beden Eğitimi Derslerinin Öğrencilerin Başarı Hedefleri, Motivasyonel Stratejileri Ve Beden Eğitime İlişkin Tutumları Üzerine Etkisi. Doktora Tezi, Ankara.

Frederick, C. M., & Ryan, R. M. (1995). Self-determination in sport: A review using cognitive evaluation theory. *International Journal of Sport Psychology*, 26, 5-23. Retrieved July 13, 2004, from PsycINFO database.

Frederick-Recascino, C., & Schuster-Smith, H. (2003). Competition and intrinsic motivation in physical activity: a comparison of two groups. *Journal of Sport Behavior*, 26(3), 240-254.

Gill, D., & Deeter, T. (1988). Development of the sport orientation questionnaire. *Research Quarterly for exercise and sport*, 59, 191-202.

Guan, J. (2004). Achievement Goals among High School Students in Physical Education. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Texas A&M University, Office of Graduate Studies, Texas.(105)

Hagger, M. S., Chatzisarantis, N. L. D., Culverhouse, T., & Biddle, S. J. H. (2003). The processes by which perceived autonomy support in physical education promotes leisure-time physical activity intentions and behavior: A trans-contextual model. *Journal of Educational Psychology*, 95, 784-95. Retrieved August 19, 2005, from PsycARTICLES database.

Isllyasi, G., Desagati, P., & Salehian, M. (2011). Relationship between the sport orientation and emotional intelligence among team and individual athletes. *Annual of Biological Research*, 2, 476-481.

Jagacinski, Carolyn M. Nicholls John G, (1984). "Conceptions of ability and related affects in task involvement and ego involvement", **J Educational Psychology**, Vol.5, pp. 909-919.

Jagacinski, Carolyn, M. Oriel J Strickland, (2000). "Task And Ego Orientation: The Role Of Goal Orientations İn Anticipated Affective Reactions To Achievement Outcomes" **Learning and Individual Differences**, Vol.12, 189-208.

Kaplan, A., & Maehr, M. (2007). The contributions and prospects of goal orientation theory. *Educational Psychology Review*, 19, 141-184.

Karasar, N. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, Teknikler ve İlkeler (27. Baskı), Ankara: Nobel Yayınevi,

Kayğusuz, Ş., Körmükçü, Y., Adalı, H. (2016) Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaşam Doyum Durumları İle Sporda Görev Ve Ego Yönelimi Durumlarının Bazı Değişkenler Tarafından İncelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 2016; 4:(SI 3): 852-863

Kelecek, S. (2013) Sporcuların Tutkunluk Düzeylerinin; Optimal Performans Duygu Durumu, GÜdüsel Yönelim Ve Hedef Yönelimini Belirlemedeki Rolü. Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Kline, R. B. (2011). *Methodology in the Social Sciences. Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). New York, NY, US: Guilford Press.

Lavallee, D., Kremer, J., Moran, A. P., Williams, M. (2004). *Sport Psychology: Contemporary Themes*. New York: MacMillan.

Maehr, M. L. (1989). *Thoughts About Motivation*. Ames, C., Ames, R. (Ed.),

Maehr, M., & Zusho, A. (2009). *Achievement goal theory: The past, present, and future*. New York, NY: Taylor Francis.

Moode, F., & Fikenberg, M. (1999). Sport achievement orientation of competitive male water polo participants. *Kentucky Journal of Health, Physical Education, Recreation and Dance*, 9-11.

Murcia, J. A. M., Gimeno, E. C., Coll, D. G. C. (2008). Relationships among goal orientations, motivational climate and flow in adolescent athletes: Differences by gender. *The Spanish Journal of Psychology*, **11**: 1, 181-191.

Nicholls, J. G., Cheung, P. C., Lauer, J., Pastashnick, M. (1989). Individual differences in academic motivation: Perceived ability, goals, beliefs, and values. *Learning and Individual Differences*, **1**: 63-84.

Nicholls, J. G. (1989). *The competitive ethos and democratic education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Nicholls, J. G., Cheung, P. C., Lauer, J., & Patashnick, M. (1989). Individual differences in academic motivation: Perceived ability, goals, beliefs, and values. *Learning and Individual Differences*, *1*, 63-84. Retrieved October 18, 2005, from PsycINFO database.

Nicholls, John G, (1984). "Achievement motivation: Concepts of ability, subjective experience, task choice and performance", **Psychological Rev**, Vol.91, pp.329-346.

Nicholls, John G. Cheung Ping Chung. Lauer Janice. Patashnick Michael, (1989). “Individual Differences In Academic Motivation: Perceived Ability, Goals, Beliefs, And Values”, **Learning and Individual Differences**, Vol.1, pp.63-84.

Nicholls, John G. Michael Patashnick. Susan B Nolen, (1985). “Adolescents’ Theories Of Education” **Journal of Educational Psychology**, Vol.77, pp. 683-692.

Papaioannou, A. (1995) Differential perceptual and motivational patterns when different goals are adopted. *Journal and Sport & Exercise Psychology*. 17, 18-34

Pintrich, P. (2000). An achievement goal theory perspective on issues in motivation terminology, theory and research. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 92-104.

Reeve, J., & Deci, E. (1996). Elements of the competitive situation that affect intrinsic motivation. *Society for Personality and Social Psychology*, 22(1), 24-33.

Research On Motivation In Education: Goals And Cognitions. New York: Academic Press. 299-315.(150)

Roberts, G. C. ve Treasure, D. C. (1995). Achievement goals, motivational climate and achievement strategies and behaviors in sport, **International Journal of Sport Psychology**, V:26, pp. 64–80

Roberts, G. C., Treasure, D. C., & Balague, G. (1998). Achievement goals in sport: The development and validation of the perception of success questionnaire. *Journal of Sports Sciences*, 16, 337-347.

Roberts, G. C., Treasure, D. C., & Kavussanu, M. (1996). Orthogonality of achievement goals and its relationship to beliefs about success and satisfaction in sport. *The Sport Psychologist*, 10, 398-408.

Skordillis, E., Koutsouki, D., Asonitou, K., Evans, E., Jensen, B., & Wall, K. (2001) Sport orientations and goal perspectives of wheelchair athletes. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 18, 304- 315.

Toros, T. (2002). Elit ve Elit Olmayan Erkek Basketbolcularda Hedef Yönelimi, Güdüsel (motivasyonel) İklim Ve Yaşam Doyumu. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 13(3), 24–36 37.

Toros T, Yetim Ü (2000). Genç Basketbolcuların Oyunda Kalma Süreleri İle Hedef Perspektif Yaklaşımı, Yaşam Doyumu Ve Algılanan Motivasyonel İklim Arasındaki İlişki. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 16(2), 50–63.

Toros, T., Yetim, Ü. (2000). Sporda algılanan motivasyonel (güdüsel) iklim ölçeğinin Türk sporcuları için uyarlama ön çalışması. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*. 11-13 Mayıs, İstanbul.

Toy, A. B. (2015) Serbest Ve Grekoromen Stil Güreşçilerin Hedef Yönelimi Ve Yaşam Doyumu İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi.Çorum

Tripathi, K. (1992). Competition and intrinsic motivation. *The Journal of Social Psychology*, 132(6), 709-715.

Türkiye Üniversiteler Arası Spor Federasyonu Başkanlığı Yarışma Talimatı
2017-2018

Uzbe, N. (2013). Başarı Hedef Yönelimi, Benlik Saygısı Ve Akademik Başarının Kendini Engellemeyi Yordamadaki Rolü, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Üngür, G. (2009) Amatör Ve Profesyonel Futbolcularda Hedef Yönelimi Ve Algılanan Motivasyonel İklim Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Van-Yperen, N. W. & Duda, J. L. (1999). Goal orientations, beliefs about success, and performance improvement among young elite Dutch soccer players, **Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports**, V: 9, pp. 358 – 364

Watson, J. C., Ayers, S. F., Zizzi, S., & Naoi, A. (2006). Student recreation centers: A comparison of users and non-users on psychosocial variables. *Recreational Sports Journal*, 30(1), 9-19. Retrieved from SPORTDiscus with Full Text database.

Weiss, M., & Chaumeton, N. (1992). *Motivational orientations in sport*. Advances in sport psychology. Champaign, IL: Human Kinetics.

Williams, L., (1994). Goal orientations and athletes' preferences for competence information. *Journal of Sport and exercise psychology*, 19, 416-430

Wood, R.E., & Bandura, A. (1989). Impact of conceptions of ability on self-regulatory mechanisms and complex decision making. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56, 407-15. Retrieved July 13, 2004, from Psycarticles database.

Xiang, P., & Lee, A. (2002). Achievement goals, perceived motivational climate, and students' self-reported mastery behaviors. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 73, 5865.(295)

Zahariadis, P., & Biddle, S. (2000) Goal orientations and participant motives in physical education and sport: their relationships in English schoolchildren. *Athletic Insight: The Online Journal of Sport Psychology*.

EKLER

Ek 1: Etik Kurul Raporu

GİZLİ

T.C.

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

Hukuk Müşavirliği

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Başkanlığı

Tarih:14.12.2017 17:25
Sayı:60263016-050.06
E.00000264730

Sayı : 60263016-050.06
Konu : Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜL'ün Dilekçesi Hk.

Sayın; Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜL

İlgi: 29/11/2017 tarih ve 255717 sayılı dilekçeniz.

İlgi dilekçeniz ve ekleri Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulunca incelenmiştir. Kurulun 13/12/2017 tarih ve 11 no'lu toplantısında alınan 2 no'lu kararda; "Karar 2: Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜL'ün 29/11/2017 tarih ve 255717 ebys kayıtlı dilekçesinde bahsi geçen Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Kübra KARACA'nın Yüksek Lisans Tezi olarak planlanan "Üniversiteler Arası Spor Müsabakalarında Yarışan Sporcuların Hedef Yönelimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" isimli çalışmasının etik olarak uygunluğu Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu tarafından incelenmiş olup, etik açıdan bir sakınca olmadığı yönünde, Rektör onuruna sunulmak üzere oybirliği ile, Karar verildi." denilmekte olup, 13/12/2017 tarihli Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurul toplantısında alınan 2 no'lu karar, Rektörlük onuruna sunulmuş ve Rektör onuru alınmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Hilmi ATASEVEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrakın elektronik imzalı suretine <https://ebelgedogrulama.cumhuriyet.edu.tr> adresinden e2da04f5-2bc3-400f-b27e-1dcb984fe490 kodu ile erişebilirsiniz.
Adres: Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Müşavirliği SİVAS
Tel:0 346 219 1010 Faks:0 346 219 1138 E-posta: hukuk@cumhuriyet.edu.tr

1 / 1

Ek 2: Anket Formu

DEĞERLİ KATILIMCI

Bu anket, "Üniversiteler Arası Spor Müsabakalarında Yarışan Sporcuların Hedef Yönelimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı Yüksek Lisans tez çalışmasında kullanılmak üzere sizlere sunulmuştur. Ankette size uygun ifadeye "X" işareti koyunuz. Yardım ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Kübra KARACA
Cumhuriyet Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor ABD

I. BÖLÜM- KİŞİSEL BİLGİLER

1. Yaşınız: (.....)

2. Cinsiyetiniz: Bay ( ) Bayan ( )

3. Fakülte/ Yüksekokul veya Meslek Yüksek Okulunuzun Adı ve Bölümünüz:
(...../.....)

4. Sınıfınız: 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( )

5. Eğitim Durumunuz? Ön Lisans ( ) Lisans ( )

6. Üniversite Adına Yarıştığınız Spor Branşı (.....)

7. Kaç yıldır lisanslı olarak spor yapıyorsunuz?
1-3yıl ( ) 3,1-6 yıl ( ) 6 yıl ve üzeri ( )

II. BÖLÜM-HEDEF YÖNELİM ÖLÇEĞİ

Lütfen sizi en iyi tanımlayan ifadeye "X" işareti koyunuz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.Oyun veya beceriyi yapabilen tek kişi ben olduğumda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
2.Yeni bir beceri öğrendiğimde ve bu beceri bende daha çok uygulama isteği uyandırdığımda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
3.Arkadaşlarımdan daha iyi yapabildiğimde kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
4. Diğerleri benim kadar iyi yapamadığımda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
5. Uygulanası eğlenceli bir şey öğrendiğimde kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
6.Benim başarılı, diğerlerinin başarısız olduğunda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
7.Çok deneyerek yeni bir beceriyi öğrendiğimde kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
8.Sıkı çalıştığimde kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
9.En fazla sayı/ gol/ puan / skor vs. ben yaptığımda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
10.Öğrendiğim bir şey bende daha fazla uygulama isteği uyandırdığımda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
11.En iyi ben olduğumda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
12.Öğrendiğim bir beceriyi gerçekten doğru yaptığıma inandığımda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
13.Elimden gelenin en iyisini yaptığımda kendimi sporda çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel bilgiler

Adı Soyadı	Kübra KARACA
Doğum Yeri ve Tarihi	Şarkışla-1992
Medeni Hali	Evli
Yabancı Dil	İngilizce
İletişim Adresi	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, 58140-Sivas
E-posta Adresi	kbryldrm58888@gmail.com

Eğitim ve Akademik Durumu

Lise	Şarkışla Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi
Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi, 2016
Yüksek Lisans	Sivas Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2018
Ünvan	